

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXX Gegužė - May 30, 1985 Nr. 22

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LĖŠOS GYNYBAI

Kaip jas naudingiau išleisti?

Vytautas Meškauskas

Prireikus mažinti valstybės išlaidas, anksčiau ar vėliau turėjo ateiti laikas tiksliau peržiūrėti ir išlaidas krašto gynybos reikalams. Kai prezidentas Reaganas buvo išrinktas pirmą kartą, JAV savo išlaidas tiems reikalams buvo taip sumažinusios, kad niekas neabejojo, kad jas reikia padidinti. Taip galvojo bent trys iš penkių amerikiečių. Šiuo metu taip galvoja tik vienas iš septynių. Kodėl nuotaikos taip pasikeitė?

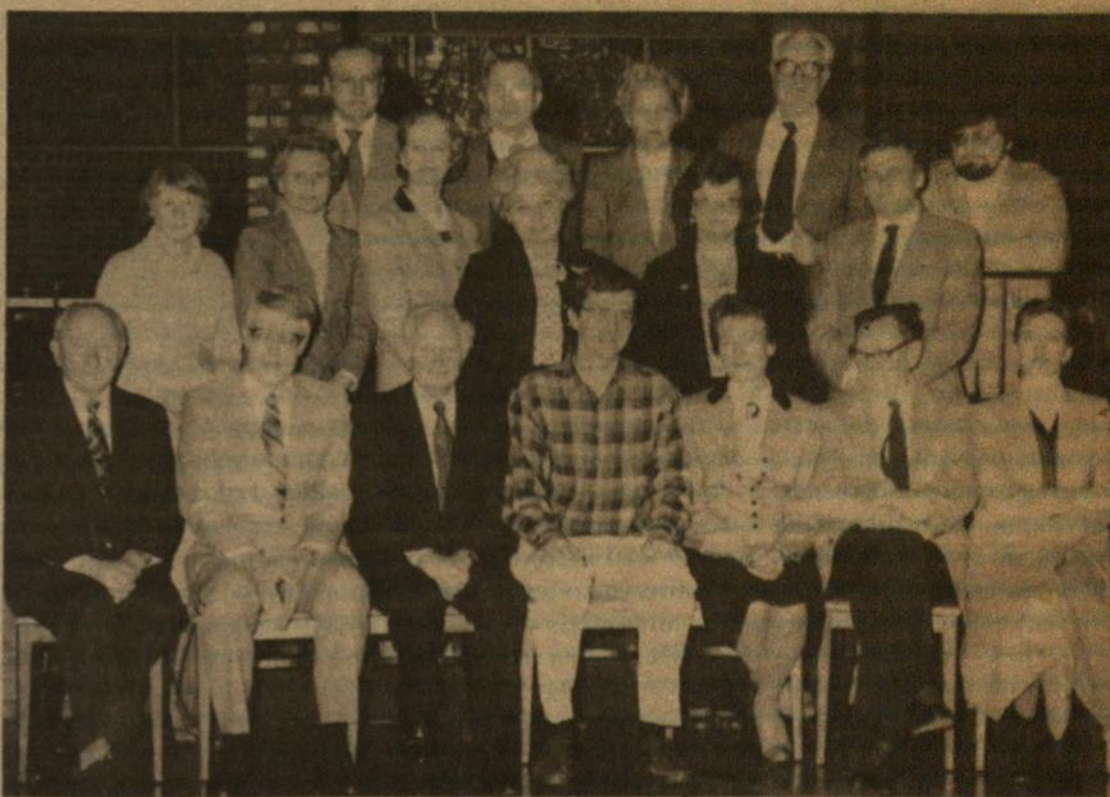
Tam tikra kaltės dalis krinta pačiai dabartinei administracijai. Prezidentas teisėtai pasigyrė, kad JAV kariniai stiprėjo. Jei taip, kam gi toliau reikalinga tokia ginklavimosi sparta? Juk JAV tikslas yra taika daugiau ar mažiau dabartinėje būklėje, bet ne pertvarkymas viso pasaulio pagal savo kurpalį. Tokiam užsiėmimui JAV turbūt labai nedaug kas pritartų. Toks galvojimas privedė prie senato išlaidų gynybos reikalams užšaldymo, leidžiant jas padidinti tik infliacijos, kuri šiais metais sieks apie 3-4%, išlyginimui. Atstovų rūmų dauguma nori išbraukti infliacijos padidinimą, kas praktiškai reikštų 3-4% išlaidų sumažinimą. Ar JAV galės su tomis lėšomis išsiversti, nepadidindamos sau pavojų?

I tą klausimą galima atsakyti tik išmatuojant sovietinį pavojų. Jei jie sparčiai ginkluotųsi, tą patį turės daryti JAV, nenorėdamos leisti jiems išnaudoti savo karinį pranašumą. Lyginti tačiau JAV ir sovietų karinį pajėgumą nėra lengva. JAV gynybos biudžeto 42% išeina karių ir juos aptarnaujančio civilinio personalo atlyginimui. Sovietai, kurie kareiviams vis dar moka po 5 rublius į mėnesį, tam reikalui išleidžia tik 9% savo gynybos reikalams skirtų išlaidų. Ar išlaidos personalui tikrai sumažėtų įvedus visuotinę karinę prievolę? Turint galvoje visas JAV gyvenimo sąlygas, duodamas jų piliečiams ir ne piliečiams laisves, skaičiuojama, kad įvedus privalomą karinę prievolę labai daug nesutaupysi. Už tat ieškoma kitokių sutaupymų. Turint galvoje, kad išlaidos gynybos reikalams siekia netoli 300 milijonų dolerių, negali būti, kad jos visos tiksliai ir reikalingai išleidžiamos. Čia vėl įdomu jas palyginti su sovietų. Sovietų karinė pramonė yra jų krašto apsaugos ministerijos nuosavybė. Ji gamina tik tam vienam reikalui. Tuo tarpu JAV

kariuomenė ir kitos ginkluotos tarnybos savo gamybos įmonių neturi. Amuniciją, uniformas ir kitus reikmenis pigiau ir geriau pagamina civilės įmonės, kurios gamina visiems gyventojams. Kitokia situacija yra su ginklais. Jų, jei kiek ir galės parduoti, tai tik svetimoms kariuomenėms. Jei JAV kariams reikia naujų ginklų, kurie turėtų atitinkamas, kitokias negu iki šiol vartotų, specifikacijas, Gynybos Departamentas eina pas galinčius ką nors panašaus pagaminti įmoninkus, prašo jų tuos reikalavimus ištiesti -- ar jie galėtų tai padaryti ir kiek tai kainuotų. Paprastai tai reikalauja tiek daug išlaidų, kad atskiri įmonininkai nesiima rizikuoti. Tas išlaidas turi padengti valstybė. Savaime aišku, kad įmonininkas siekia tokias savo išlaidas galimai daugiau išpūsti, kas privedė prie daug iškilusių skandalų. Tai neišvengiama, bet turint griežtą atskaitomybę, nesudaro labai didelių sumų, kurias dar be to galima atgauti. Blogiau, kad panašus uždavinys duodamas kelioms įmonėms -- bet tai reikalinga, kad išlaikyti konkurenciją.

Prie tų visų komplikacijų prisideda dar politiniai išskaičiavimai. Įvairūs senatoriai ir kongreso atstovai yra suinteresuoti savo rinkiminės apylinkės ekonomine gerove ir tuo pačiu nori karinių užsakymų savo apylinkės įmonėms. Kiti pageidauja jose karinių bazių. Už pasitarnavimą toje srityje,

(Nukelta į 2 psl.)

Penktojo mokslo ir kūrybos simpoziumo rengėjai su spaudos žmonėmis, Jaunimo Centre Chicagoje. Sėdi iš kairės: J. Rimkevičius, R. Vaitys, J. Bilėnas, J. Daugirdas, I. Kerellienė, B. Jaselskis ir N. Kupstaitė. Stovi pirmoje eilėje: A. Budrionienė, A. Grinienė, N. Užubalienė, M. Marcinkienė, A. Katiliškytė-Council, A. Kerelis, R. Sakadolskis. Antroje eilėje: V. Jautokas, K. Ambrozaitis, V. Lapienė ir A. Juodvalkis.

J. Tamulaičio nuotr.

Penktasis mokslo ir kūrybos simpoziumas

Antanas Juodvalkis

Mokslo ir kūrybos simpoziumai pradėti ruošti 1969 metais ir vyksta kas keturi metai. Penktasis mokslo ir kūrybos simpoziumas (sutrumpintai vadinamas MKS) įvyks 1985 m. lapkričio 27-30 dienomis, o pamaldos ir uždarymas gruodžio 1 d. Jaunimo centre, Chicagoje.

MKS struktūra ir apimtis

Lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumas yra pelno nesiekianti organizacija, įregistruota Illinois valstijoje -- Lithuanian Sympo-

sium on Science and Creativity, Inc. MKS nori supažindinti lietuvių visuomenę su išsivijusios kūrybiniais siekimais technologijos, architektūros, medicinos, griežtųjų humanitarinių ir socialinių mokslų srityse.

MKS tarybą sudaro deleguoti nariai šių organizacijų: Lituanistikos instituto -- Janina Rėklaitienė ir kun. Juozas Vaišnys, S. J., Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos -- K. Ambrozaitis ir Jonas Valaitis, JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos -- Tomas Re-

meikis ir kun. Viktoras Rimšelis, Pasaulio lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos -- Juozas Rimkevičius ir Albertas Kerelis. Tarybon deleguoti nariai gali keistis, priklausomai nuo tų 4 organizacijų vadovybių nusistatymo. Taryba yra nuolatinis organas, kuris palaiko simpoziumų pastovumą bei suranda mokslinės programos ir organizacinio komiteto pirmininkus.

Penktojo mokslo ir kūrybos simpoziumo mokslinės programos vadovu pakviestas dr. inž. Jonas Bilėnas, ketvirtajame simpoziume vadovavęs griežtųjų mokslų, technologijos ir architektūros daliai. Organizacinio komiteto pirmininko pareigas prisiėmė inž. Ramojus Vaitys.

Spaudos konferencija

Spaudos konferenciją atidarė ir su V MK Simpoziumo vadovybe supažindino tarybos pirm. ir buvęs IV-jo simpoziumo organizacinio komiteto pirm. inž. Juozas Rimkevičius. Mokslinės programos komiteto pirm. Jonas Bilėnas supažindino su atskirų dalių vadovais. Jie yra: griežtųjų mokslų, technologijos ir architektūros -- prof. dr. Bronius Jaselskis, medicinos mokslų -- dr. Jonas T. Daugirdas, humanitarinių ir socialinių mokslų -- prof. dr. Algis Norvilas.

(Nukelta į 3 psl.)

Tarptautinėje parodoje So. Euclid bibliotekoje lietuviai gražiausiai pasirodė tarp kitų tautų ir buvo dėmesio centre. Paroda rūpinosi K. Vaičieliūnienė talkinama vietos organizacijų. Nuotraukoje Kazė Vaičieliūnienė, Teresė Majoravaitė ir Vija Bublytė prie lietuviško tautodailės stalo.

J. Velykio nuotr.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Prezidentas trenkė kumščiu... dėl padėties Centrinėje Amerikoje. - JAV ūkinė stagnacija: prieš atoslūgį ar atkūtimą?

Prezidentas Reaganas trenkė kumščiu į stalą ir pareiškė: "Mes turime priėti prie to, kad galėtumėm vesti užsienio politiką nesi- klausdami 535 narių komite- to, ką galime daryti". Taip jis sakęs pas save pa- sikvietęs Senato ir Atstovų Rūmų respublikonų vadus. Vėliau apie tai paklaustas reporterių, jis paaiškino, kad norėjęs tik užmušti... mu- sę.

Iš tikro galima suprasti jo susijaudinimą dėl abejų Kongreso rūmų laikysenos. Matydama, kad Nikaragva slysta į sovietų glėbį, admini- stracija rado reikalo remti jos sukilėlius prieš dabartinį režimą, tačiau Atstovų rūmai atsisakė tam duoti lėšų, nors prezidentas suti- ko, kad tie pinigai eitų tik maistui ir aprangai, bet ne ginklams.

Kaip jau minėjom, At- stovų Rūmams atsisakius duoti tam reikalui šiais me- tais dar 14 milijonų. Nika- ragvos valdovas Ortega vis tiek pasileido į Maskvą ir kitas jos satelitų sostines bei kairiau nusistačiusias Vakarų Europos sostines, kas labai papiktino kai ku-

riuos kongreso narius, ku- rie naiviai tikėjosi, kad su- stabdymas pagalbos sukilė- liams sušvelnins Ortigos ko- munistinį režimą. Už tat da- bar kai kurie atstovai žada balsuoti už prašomą pagal- bą. Viso labo jos prašoma 14 milijonų dar šiemis me- tams ir 28 milijonus dol. 14 milijonų dar šiemis me- tams, prasidedantiems spa- lio 1 d.

Kongreso nenoras pritar- ti prezidento politikai jau padarė nemažos žalos. Mat, sukilėliai, vadinami 'con- tras', savo bazes turi Hon- duro teritorijoje prie pat Nikaragvos sienos. Iš čia jie didesniais - mažesniais būriais pereina tą sieną. At- likę savo uždavinį, jie vėl grįžta į savo bazes. Ruoš- damiesi dabar prasidedan- čiam lietingam laikotarpiui, kada sunku naudotis auto- vežimiais, jau nekalbant apie Ortigos turimus sovie- tinius tankus, 'contras' ap- sirūpino geresniais ginklais, priešlėktuvinėm raketom, šaudmenimis ir net dviem senais DC-3 transporto lėk- tuvais, tiekti reikmenis į Nikaragvos teritoriją nu- keliausiems sukilėlių bū- riams. Apie 7,000 jų susi- telkė Honduras miestelyje Las Vegas. Nelaukdami jų puolimo, Ortigos kariuome- nės dalys perėjo Honduro sieną ir puolė sukilėlius, bet buvo atmuštos. Tai buvo gegužės 10 dieną. Vėliau sukilėlių pirmoji banga pe- rėjo Honduro sieną be dides- nio pasipriešinimo, antrąją jų bangą tačiau pasitiko stipresnės vyriausybės ka- riuomenės dalys, kurios net perėjo į priešpuolį Honduro teritorijoje.

Tai negalėjo patikti Hon- duro armijai, kuri bandė sukilėlių formacijas išsklai- dyti ir net nuginkluoti, pri- versdami juos veikti visai mažais būriais.

Honduro aukštieji kariai, aplamai imant, simpatizuo- ja sukilėliams ir jų tikslam, tačiau mažesnio rango kari- ninkai laiko sukilėlių veik- lą Honduro teritorijoje pa- vojinga pačiam Hondurui. Ta pažiūrą sustiprino kon- greso atsisakymas duoti lė- šų. Tokioje situacijoje į Washingtoną atskubėjo Honduro prezidentas Rober- to Suazo Cordova. Jis norė- jo gauti patikinimą, kad Nikaragvai užpuolus jo te- ritoriją, JAV ateis į pagal- bą. Po dviejų dienų pasita- rimų su prezidentu Reaga- nu buvo išleistas bendras komunikatas, kuriame sa- koma, kad 'ginkluotas už- puolimas vieno Amerikos krašto yra laikomas visų

Amerikos kraštų puolimu', į kurį bus atitinkamai rea- guota. Tai jau yra numaty- ta Rio de Janeiro sutartyje, Honduras tačiau norėjo gauti specialių garantijų, kurių negavo.

Patikslinti duomenys apie š. m. pirma ketvirčio ūkinę veiklą rodo, kad GNP — viso krašto pajamos už pa- gamintas gerybes ir patar- navimus — pakilo tik 0,7 nuošimčio. Anksčiau buvo skaičiuojama, kad tas GNP pakilo 1,3%. (Apskaičiavi- mas yra komplikotas, nes pervedamas į 1972 m. kai- nas. Pagal šių dienų kainas GNP siekia 6,4%, bet kai- nos nuo 1972 m. pakilo dau- giau kaip du kartus). Ad- ministracija skaičiavo, kad GNP pakilimo nuošimtis suksis apie 4%. Būdinga, kad daug daugiau judėjimo yra ūkių patarnavimo sek- toriuje, pradedant bankais ir baigiant statyba, tuo tar- pu gamybos sektoriuje pro- dukcija kiek sumažėjo. Jei ūkinė veikla nedarytų di- desnės pažangos, galima laukti bedarbės padidėjimo. Kol kas dėl vis daugiau at- sirandančių naujų darbo vietų patarnavimo sektori- je, bedarbių skaičius liko pastovus — apie 7,2% ga- linčių dirbti.

Ekonomistai ginčijasi, ar tas sustingimas vietoje yra pradžia didesnio ūkinio ato- slūgio ir bedarbių padidėji- mo, ar tik pertrauka prieš naują atkūtimą, kurio tikisi administracija. Daugumas mano, kad trečias ir ket- virtas šių metų ketvirčiai pagerės ir naujos recesijos galima būtų laukti tik 1986 metais, kada, kaip žinia, tu- rės įvykti nauji kongreso rinkimai. Tokioje situaci- joje emisijos bankai — Fe- deral Reserve — sumažino savo nuošimtį už paskolas komerciniams bankams nuo 8% iki 7,5%, kas paskati- no ir tuos bankus sumažinti savo imamą nuošimtį iš geriausių klientų nuo 10,5 iki 10%. Pigesnis kreditas gali paskatinti ūkinį gyve- nimą. Nemažos įtakos tu- rės ir biudžeto deficito su- mažinimas 50 milijonų do-

■ Iš kitos pusės

Kas yra rimta ir nerimta? Toks klausimas man kilo perskaičius gegužės 10 d. DRAUGO skiltį RIMTIES VA- LANDELEI. Šį kartą joje kalbama apie velnio apsėdi- mus. Jos autorius J. V. aiškina:

"...velnias nėra žmogaus kūnui tai, kas jam yra dvasia, kitaip tariant velnias žmogaus kūne neat- stoja jo sielos... Velnio veikimas žmogaus jaus- lėse ir intelektualinėje srityje pasireiškia nepa- prastais reiškiniais. Pvz. žmogus, kartais dar kū- dikis kalba jam negirdėta ir nežinoma kalba, atsai- kinėja į painiausius tikslųjų mokslų srities klau- simus, sprendžia painias matematikos formules, pasakoja niekam nežinomus praeities faktus, at- spėja painias situacijas ir pan."

Atpažinti apsėstąjį-ją galima dar ir iš to:

"...velnio apsėstasis nepakenčia pašventintų daik- tų (kryžiaus, pašventinto vandens), piktžodžiauja visam kas šventa (tačiau niekad nemini Dievo ir Marijos vardų), kartoja šlykščiausius žodžius ir baisiausius keiksmus. Tai vis ženklai, kad per žmogų veikia blogoji, Dievo atmesta dvasia."

Dar skaitydamas pasitikrinau kalendoriuje. Taip, tai parašyta jau šiais mūsų Viešpačio 1985 metais!

Pagal skilties pavadinimą straipsnis turėtų būti lai- komas 'rimtu', bet man kaž kaip nesinorėjo patikėti. Tur būt nelabasis mane sugundė pagal tą kriterijų patikrinti kitus DRAUGO sraipsnius. Kokie jie — rimti ar nerimti?

Toli neieškant, gegužės 8 ir 9 dienomis buvo per du numerius nutysęs vedamasis: "ŽMOGIŠKAS ŠLAMŠ- TAS" — KO VERTA ŠI SĄVOKA? Čia red. M. Dr. aiš- kinasi su savo skaitytoja Birute Kožiciene, ar galima Hit- lerį su Stalinu vadinti... šlamštu. Ginčas, kaip matome, labai rimtas, nors gal nereikalingas. Pagal lietuvių kal- bos žodyną žodis 'šlamštas' — niekam netikęs DAIKTAS AR DAIKTAI, atmatos, šiukšlės — žmogaus apibūdini- mui nevertotinas. Bet tai jau kita tema. Mūsų atveju man daugiau rūpi kitas M. Dr. teigimas tame str.:

"O pragaras — ne fizinė ugnies vieta, bet ne- mirtingosios sielos dvasinės kančios būseną".

Tai kaip čia dabar? Kur susirinkti velniams, atliku- siems savo apsėdimo paskyrimus? Juk RIMTIES valan- dėje aiškiai pasakyta:

"Bet yra ir taip, kad psichinių ligų reiški- niuose yra velnio uodega."

Tiesa, vaikystėje girdėjau, kad velniui labai sunku paslėpti savo uodegą, ji vis kur išsikiša, bet dabar man tai nepadeda atsakyti į klausimą, kas yra tikrai rimta ar nerimta? (vm)

Lėšos gynybai...

(Atkelta iš 1 psl.)

jie gali paremti administraci- ją kitose. Aišku, tokių bėdų sovietinė karinė pramonė ir kariniai planuotojai neturi, tačiau jos pažanga daug ma- žesnė.

Pagaliau nemažai keblumų sukelia ir struktūros klau- simas. Kaip žinia, trys pagrindi- nės tarnybos - armija, laivy- nas ir aviacija - turi savo civi- lius Sekretorius (ministerius, kaip sakytų europiečiai) ir vyr. štabus, kurie neturi vieno bendro viršininko, bet tik pir- mininką (chairman). Atskirų tarnybų per didelė autonomi- ja nepriveda prie didesnio tau- pymo. Pvz. dėl istorinių prie- žasčių laivynui kaž kaip leng- viau gauti daugiau lėšų negu kitoms tarnyboms. Iki I p. karo jis buvo ir daugiausiai JAV reikalinga gynybos prie- monė, tačiau dabar kai kas mano, kad JAV-bėms yra ne- mažiau svarbu neatsilikti nuo sovietų ir pėstininkų apgink- lavimo srityje.

Zodžiu, demokratijai nėra lengva tarytis su savo krašto apsaugos reikalais, ypač tada, kai daugelis nenori įžiūrėti rimtos grėsmės.

P.S. Gegužės 20 d. Ats. Rū- mų karinių tarnybų komiteto pirm. Les Aspin (D. Wisc.) paskelbė, kad dėl mažesnės infliacijos negu buvo numaty- ta biudžete, Pentagonas per paskutinius 4 metus sutaupė tarp 18 ir 50 bil. dolerių.

lerių sekančiais metais. Ma- žesni nuošimčiai gal prives prie dolerio vertės palygi- nus su kitom užsienio valiut- om sumažinimo, kas iki šiol buvo didžiausia kliūtis JAV eksportui. Prezidentas Reaganas Bonnos ūkiniam viršūnių suvažiavime ragi- no kitų valstybių valdžių galvas pagyvinti ūkinį gy- venimą Amerikos pavyz- džiu — sumažinant mokes- čius ir varžtus, kas neturė- jo didelio pasisekimo. JAV ūkis negali klestėti, jei pa- saulinis ūkis merdi, kaip buvo iki šiol.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

OPPORTUNITY FOR
REGISTERED NURSES
to work and live in Sunny Fla. in
a small congenial community. 40
minutes to Panama City Beaches.
NURSES for GENERAL DUTY & ICU
3-11 Shift.
Good starting salary. Shift differen-
tial & fringe benefits. Apply call or
write to Director of Nurses
DOCTORS MEMORIAL HOSPITAL
P. O. BOX 188
BONIFAY, FLORIDA 32425
904-547-4271 (19-22)

MACHINIST needed for N. Carolina
Aluminum Fabricator. Also: SET-
UP PERSONS, FOREMEN, TOOL
MAKERS. Must have good knowledge
of milling equip., punch presses, etc.
1-800-221-0998 Mon.-Fri. ask for Mr.
Kelliher. (18-22)

WANTED JOURNEYMEN
AUTOMATIC SCREW MACHINE
Set up man on Brown & Sharpe. Be
able to set up work from blue prints &
close tolerance. Steady work, ben-
efits. Apply call or write to:
OPERATING & MAINTENANCE
SPECIALTIES
P. O. Box 11515
Charlotte, N. C. 28220
704-523-4031 (20-23)

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĖ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio
kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespaus-
dinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Dirvos vajaus reikalai

Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti komitetas, vadovaujamas dr. Leono Kriaučeliūno, yra paskelbęs piniginių vajų, norėdamas sukaupti bent po 1,000 dol. už kiekvienus Dirvos eitus metus. Jau įvyko keli sėkmingi renginiai ne tik Chicagoje, bet ir kituose lietuvių didesniuose junginiuose. Į komiteto išsiuntintą pirmąjį laišką, dalis tautiečių jau atsiliepė ir aukos pradėjo pasiekti komiteto išdininę. Aukotojai skelbiami Dirvoje ir galima matyti, kaip tautiečiai reaguoja į komiteto prašymą ir kokiomis aukomis remia.

Pirmasis komiteto laiškas daugumoje buvo skirtas Chicagoje ir apylinkėse gyvenantiems lietuviams, o taip pat per skyrių vadovybes ir kitiems Dirvos bičiuliam. Šiomis dienomis komitetas išsiuntinėjo laišką visiems Dirvos prenumeratoriams, prašydamas aukų. Komitetas atsiprašo tų Dirvos bičiulių, kuriems buvo išsiųsti abu laiškai, nes nebuvo įmanoma turimus sąrašus patikrinti.

Stebint atsiųstų aukų dydį, norėtusi, kad aukos būtų kiek galima didesnės ir skaitlingesnės ir kad lietuviškoji visuomenė kiek įmanoma parodytų didesnę dėmesį savajai spaudai.

Norint pritraukti naujų spaudos bendradarbių, reiktų rašantiems nors minimaliai atlyginti, kad turėtų in-

teresą ir jautų savo pastangų įvertinimą. Bet gi redakcijos, neturėdamos laisvesnio kapitalo, negali tokios prabangos leisti.

Pratinimas jaunimo prie lietuviškos spaudos prenumeravimo ir skaitymo, yra visų lietuvių pareiga, ne vien tik tėvų privilegija. Galima būtų pradžioje laikraštį jaunuoliams siuntinėti ir be mokesčio, jei redakcijos būtų turtingesnės ir pajėgesnės.

Jau ne kartą buvo minėta, kad rinkimo bei spausdinimo mašinos yra pasenusios ir reikalingos pakeisti naujomis, moderniomis. Visa tai surišta su pinigais.

Komitetas stengiasi sukaupti didesnę kapitalą ir palengvinti Dirvos leidimą, kad dar daug metų galėtų mus lankyti ir palaikyti ryšį su išsiblaškiusiais po visą pasaulį lietuviams.

Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti komitetas

• John Kancevičius, gyv. Lawrence, Mass., didelis Dirvos rėmėjas, kasmet aukojas laikraščio palaikymui po keletą šimtų dolerių, paskelbus Dirvos 70 metų sukakčiai atžymėti vajų, tuoj įsijungė į aukotojų eilę, atsiųsdamas 500 dol., o dabar papildomai dar atsiuntė 1000 dol. Dirva ir vajaus komitetas nuoširdžiai dėkoja P. Kancevičiui.

(Atkelta iš 1 psl.)

Dr. J. Bilėnas plačiai aptarė simpoziumų reikalingumą ir naudą. Simpoziumuose dalyvauja visų amžių mokslininkai ir akademikai, dirbą savo profesijose visoje plačioje Amerikoje ir visam laisvajame pasaulyje. Jie turi progos, nors ir trumpam laikui, pabuvoti savųjų lietuvių tarpe ir pasidalinti savo atsiekimais. Dalis mokslininkų gyvena ir dirba nuošaliai nuo lietuviškų junginių, todėl simpoziumai yra vienintelė proga susitikti su kolegomis lietuviams, pabendrauti, užmegsti ryšius ir aktyviau įsijungti į lietuvių visuomeninį gyvenimą. Visuomeninė veikla susideda ne vien iš veiklos formų, bet kūrybinio darbo.

Šalia trijų tradicinių pagrindinių programų dalių, yra įvedama ir ketvirtoji, neįtelpanti į pirmųjų rėmus. Bendrinėse sesijose bus svarstomi ir išeivijos lietuvių kultūrinė-visuomeninė veikla sankryžoje su Lietuva.

Jei pirmame MKS 1969 m. dalyvavo 62 dalyviai, tai šių metų simpoziume numatoma 161 dalyvis.

Pranešimus padarė ir pagrindinių programų vadovai: griežtųjų mokslų, technologijos ir architektūros — dr. Bronius Jaselskis, chemijos profesorius Loyolos universitete, Chicagoje; humanitarinių ir socialinių mokslų — dr. Algis Norvilas, psichologijos profesorius Saint Xavier kolegijoje, Chicagoje; medicinos mokslų — dr. Jonas Daugirdas, medicinos daktaras; bendrinės ir specialių programų — dr. inž. Jonas Bilėnas, šio simpoziumo mokslinės programos vadovas, dirbąs Crumman Aerospace Corp., New Yorke.

Greta pagrindinių programų, bus dar šie lygiagrečiai renginiai:

- literatūros ir muzikos vakaras, XI. 29 d. Jaunimo centro didž. salėje,
 - baigminis pokylis-banketas, XI. 30 d. Beverly Country Club,
 - parodos veiks visas 4 dienas Jaunimo centro patalpose.
- Parodose numatoma išstatyti:
- jaunųjų architektų darbai,
 - kartografija,
 - Lietuvos proistorės žemėlapių,
 - meno darbai,
 - gintaro išdirbiniai ir kita,
 - Lietuvos gamta grožinėje literatūroje ir mene.

Organizacinį komitetą sudaro: pirm. R. Vaitys, vicepirm. I. Kerelienė, sekret. A. Tamošiūnaitė, išd. K.

Penktasis mokslo ir kūrybos simpoziumas...

Mokslo ir kūrybos simpoziumo mokslinės programos komitetas. Iš kairės: dr. J. Daugirdas (medicina), dr. J. Bilėnas (pirmininkas) ir dr. B. Jaselskis (griežtieji mokslai). Trūksta dr. A. Norvilo (human. ir social. mokslai). J. Tamulaičio nuotr.

Burba, spaudos ryšininkė S. Zalatorė, lešų telkėja B. Bagdonienė.

Atskirais renginiais rūpinasi: V. Lapienė (banketas), M. Marcinkienė (susi pažinimo vakaras), A. Grinienė (literatūra ir muzikos vakaras), A. Budrionienė (registracija), N. Užubalienė (leidinys).

Penktajam mokslo ir kū-

rybos simpoziumui pasiruošimas yra pačiame įkarštyje, baigiami ar jau baigti telkti paskaitininkai ir vadovai. Simpoziumai yra nepaprastai lietuvių intelektualų sutelkimas moksliniams ir kūrybiniais lietuvių darbams bei įjungimas į lietuvišką veiklą.

Remkime lietuvių mokslininkų pastangas.

Puikiausius kailius rasite

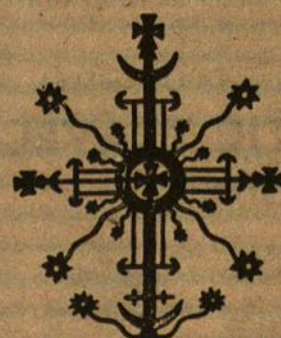

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Čekius, išrašytus Dirvos ar Vilties vardu, prašome siųsti komiteto išd. O. Daškevičienei, 7254 So. Troy St., Chicago, Ill. 60629.

DIRVAI auka Dirvai 70 metų proga \$.....

VILTIS prašau įrašyti į Vilties Draugijos narius ar padidinti turimą įnašą \$.....

Pavardė ir vardas

Adresas

Kai maskoliai atnešė Lietuvai vergiją

(3)

V. Domeika

BIRŽELIO 16-TOJI

Pusiaunaktyj nuėjau gulėti, bet negalėjau užmigti; fizinis nuovargis ir moralinis pergyvenimas veikė kažkokiu nepaaiškinamu būdu, kad vos sumerkus akis, vėl atsibudavau pilnas baimės jausmo. Stengiausi klausyti radijo ar skaityti, bet nieko tas negelbėjo. Taip išsiblaškęs iki ryto, nutariau išeiti ir pasižvalgyti, kaip atrodo Kaunas po pirmos okupacijos nakties? Tada gyvenau Karo Ligoninės gatvėj, inž. Pauliukonio namuose. Išėjau į Vytauto prospektą. Čia, palei kapus pamačiau sustojusį bolševikų dalinį. Tenai būriavosi smalsuolių grupelės. Bolševikų kareiviai dainavo jiems rusiškas dainas. Aš priėjau — pasiklausyti. Tuoju pat prie manęs atsirado rusų kareivis ir paklausė, kaip patinka dainos? Atsakiau, jog tas dainas girdžiu pirmą kartą, nežinau žodžių ir turinio, o todėl nieko apie tai negaliu pasakyti. Priduriau, jog dainininkai turi gerus balsus.

Tada jis manęs paklausė, ar aš žinau, kad prezidentas Smetona pabėgo (biežal)? Atsakiau, jog nieko negirdėjau, bet įdomu, kas ji vijo (kto jevo gnal)? Tas rusų kariškis aiškino toliau, jog Smetona pagrobė iš banko pinigus ir automobiliu išvažiavo į Vokietiją. Jausdamas, kad tolimesnis pasikalbėjimas gali sudaryt pavojų, atsiprašiau, kad tu-

riu vykti prie savo darbo.

Ėjau Vytauto prospektu ir įsukau į Laisvės Alėją; visur matėsi nuliūdusių ir susirūpinusių kauniečių veidai. Pagalvojau užteiti Pieno Centran papusryčiauti. Kaip tik tuo momentu pamačiau iš Centro išeinantį pulk. Rusteiką. Priėjęs pasveikinau "labai, pone Pulkininke", ir paklausiau — kas gero? Į tai Rusteika ranka parodė į Aleksotą. Matėsi, kad į tenykštį aerodromą leidosi ir iš jo kilo — rusų bombonešiai.

Aš papasakojau Rusteikai paskutinių dienų įvykius, baigiant nevykusia kelione į Daugpilį. Pulk. Rusteika man pasakė, jog vakarykščiai t. y. birželio 15 jis buvo Rygoj ir svečiavosi pas prezidentą Ulmanį. Tenai jam bebūnant, sužinojo apie ultimatumo įteikimą ir jo priėmimą. Prezidentas Ulmanis pasiūlė Rusteikai pasitraukti į Švediją; vienos valandos bėgyj latvių aviacijos karininkai gali nuskraidinti jį į Stockholmą. Tuo laiku į Prezidentūrą atėjo užsienių reikalų ministeris Munters, kuris Ulmaniui aiškino, kad jis susisieks su Tarybų Sąjungos vyriausybės atstovais, kurie jį užtikrino, jog bolševikų žygis liečia vien Lietuvą, kad tas žygis yra paremtas vien "apsaugos" sumetimais ir kad tuo nebus paliesta Pabaltijo krašto laisvė. Taip, Munteriui užtikrinus, jog negresia joksai pavojus, Rusteika

sėdo į traukinį ir parvažiavo į Kauną. Čia sužinojo apie prez. Smetonos išvykimą į Vokietiją. Pasak Rusteikos — Smetona visus veiksmus ir sprendimus darydavo gerai apgalvojęs esamas sąlygas, o todėl, jei nutarė pasitraukti į vakarus, tą darė pramatydamas bolševikų tikslus ir jų ruošiamas pinkles. Aš dar reiščiau abejojimą, ar nebūtų buvę geriau, jei Smetona būtų pasilikęs savame krašte? Rusteika atsakė, kad Smetona, būdamas užsienyje, gali daug pasitarnauti lietuvių tautai, o čia, pas bolševikus, gali būti priverstas pasirašyti kokius nors laisvės netekimo aktus. Ateitis parodė, kad Rusteika buvo teisus. Okupacijos metu lietuviai, nežiūrint partinių įsitikinimų, norėjo ir tikėjo, kad Smetona padarys viską galimą, kad tauta vėl atgautų laisvę.

Tas pasireiškė ir okupacijos metu gimusioj, slap-tai niuniojamoj, dainoj:

Pargrįs iš užsienio Smetona
Tai mus trispalvė vėliava,
Geltona, žalia ir raudona,
Ir vėl bus laisva Lietuva.

Aš kalbinau Rusteiką, kad pastarasai taip pat pasitrauktų į Vokietiją. Rusteika pasakė, kad tas patarimas pavėluotas; vienas pats jis nevažiuos, o su šeima išvažiavimas jau nebe-galimas. Be to, Rusteika sakė, kad vokiečiai ir rusai turi kažkokius slaptus susitarimus; vieni kitiems atiduoda tam tikrus, jiems nepageidaujamus, asmenys. Todėl Rusteika sakė, kad yra nutaręs neapleisti krašto ir savo šeimos. Jei bus reikalinga — paaukos už tai savo gyvybę. Po šio Rusteika paklausė, o ką aš manau daryti? Pasakiau, jog susirįšau su švedais, laukiu jų atsakymo. Tada Rusteika man pasakė: Vladai, kiek žinau tu nepriklausai jokiai partijai, sugyvenai su visais geruoju, o todėl būtų naudinga, kad ir tu pasilik-tumei, nes pereinamuoju laikotarpiu, galėtumei daug kam pagelbėti ar net išgelbėti gyvybes. Atsisiveikinau su Rusteika. Palinkėjom vienas antram "išlikti".

Prie Pašto rūmų būreliai žmonių žiūrėjo važiuojančius tankus. Aš irgi sustojau pasižiūrėti. Iš užpakalio priėjo inž. Tylius, žinomas kareivinių statytojas. Su Tylium ir jo broliu buvau vienoj Telšių gimnazijos klasėj ir gerai sugyvenau. Tada Tyliai buvo laikomi "vokietukai". Tylius man pasakė — nenusiminti, "mūsiškiai" tuos tankus sudaužys kaip kokias degtukų

Rašo Australijos lietuvaite

Kodėl kalbu lietuviškai?

Marina Coxaitė

LIETUVIŲ KALBA LIETUVYBĖS IŠLAIKYME

(Skaityta Tautos šventės proga)

Aš čia noriu pareikšti tik savo asmenišką nuomonę dėl lietuviškos bendruomenės, bet esu tikra, kad daugumas lietuviškai kalbančio jaunimo daugiau ar mažiau su tuo sutiks.

Lietuvių bendruomenės sumažėjimas didele dalimi yra tėvų ir senelių kaltė. Daug tėvų visai nebando arba nepakankamai stengiasi išmokyti savo vaikus lietuvių kalbos ir juos supažindinti su lietuvių tautos kultūra. Vaikai, atrodo, užsispyrę ir nenori nieko mokytis. Bet stumti reikia, kol jie patys galės gauti tapti apsispręsti ar priklausyti bendruomenei ar ne.

Aš skaitau save laimingą, kad buvau, ir dar esu, mokoma lietuvių kalbos. Aš lietuviškai mokiausi nuo mažų dienų namie, vėliau sekmadienio mokykloje ir dabar - Lituanistiniuose kursuose. Aš negaliu pasigirti, kad man tas mokslas visada patiko. Dažnai jaučiau nepasitenkinimą lietuvių kalbai ir mamos tautybei, ypač kada reikėjo rašyti rašinius ar deklamuoti eilėraščius, bet tik dėl tingumo, dėl sunkaus darbo. Tačiau jaučiu didelį pasitenkinimą priklausydama lietuvių bendruomenei ir suprantu, kad negalėčiau pilnai jaustis bendruomenės dalimi nežinodama kalbos.

Lietuvių bendruomenę, kaip mažą tautinę grupę, galima prilyginti didelei, išsiplėtusiai šeimai. Tokioje šeimoje kalba yra būtinas dalykas, tai ryšys tarp jos narių. Jei būčiau patekusi į šią bendruomenę be kalbos, jausčiausi neturinti svarbiausio atributo ir būtų labai sunku pritapti. Priklausyčiau tik dalinai tai ar kitai grupei, bet nepajusčiau tos šeiminės šilumos, kurią jaučia bendruomenės narys. Dabar aš nebėju prakalbinti lietuvių bet kur, nes jaučiu, kad jis yra tos pačios šeimos narys ir manęs neatstums. Nors mano lietuvių kalba yra netobula, bet ji mane riša su kitais lietuviais.

Man buvo suteiktos galimybės ne tik išmokti lietuvių kalbą, bet taip pat dalyvauti ir kitoje bendruomenės veikloje. Tautinius šokus pramokau savaitgalio mokykloje. Ten ir kalba ir šokiai buvo privalomas dalykas. Kada baigia savaitgalio mokyklą, istojau istojau į tautinių šokių grupę - gal dėl to, kad mama vežė, bet po kurio laiko pamilau šokį ir jau norėjau važiuoti ir ne vien dėl to, kad mama liepė.

Susiradau naujų draugu.

dėžutes. Kada tas įvyks? Nežinia, bet nereikės ilgai laukti. Pavakariop gavau žinią iš švedų; asmeniškai Westring, o taip nekurių neutralių diplomatų many-mu, bolševikai atėjo su vokiečių žinia ir sutikimu, kad be karo jie iš čia nesi-trauks. Jei aš noriu, galiu vizą gauti čia pat, o jei tai nepatogu, man vizą gali rezervuoti Berlyno atstovybė.

Nesinorėjo tikėti, kad vokiečiai "pardavė" mus bolševikams. Gal būt asmuo, kuris atnešė atstovybės žinią suklydo? Neturėjau galimybės tą dieną pasitikrinti.

Tai buvo paskutinė diena, kai žmonės, vaikščiodami Laisvės Alėja, dar nebijojo išreikšti savo nuomonės. Dar nebuvo matoma asmenų, kurie tave sekiojų arba klausytusi ką tu kalbi?

Nenuostabu, kad daugelis asmenų, nežiūrint politinių pažiūrų, reišė priekaištus buvusiai vyriausybei, kodėl nepriėmė vokiečių siūlomo susitarimo?

(Bus daugiau)

Istojimas į skautus irgi nebuvo mano pačios iniciatyva. Į pirmą stovyklą aš nelabai norėjau važiuoti, nes ten nebuvo mano amžiaus draugų, bet mama su tėte mane įkalbėjo. Dabar aš esu jiems dėkinga už tą įkalbėjimą, nes po aštuonerių metų su malonumu prisimenu gražiai ir linksmai praleistas dienas skautoje, susidarytas naujas pažintis skautų šeimoje. Ir vis tikiuosi naujų pažinčių. Per skautus, per tautinius šokus gavau progos susitikti su jaunimu iš Australijos ir net iš užjūrio. Ir visi jautėmės artimi - lietuviybės rišami.

Tiek aš, tiek kitas lietuviškai kalbantis jaunimas esame dėkingi savo tėvams, suteikusiems mums progos tapti lietuvių bendruomenės dalimi.

Mes didžiuojamės Lietuvos istorija ir kultūra, bet mes negalime ir nenorime atsisukti nuo vietinio gyvenimo, nes mes čia gimė, čia auge. Mūsų dvigubas gyvenimas, priklausymas ir čia ir ten, sudaro daug sunkumų - reikalauja daug laiko ir pastangų. Kiek išgalime ir kiek laikas leidžia, stengiamės gyventi lietuviškuoju gyvenimu.

Mūsų draugai australai to viso neturi. Jie turi pasitenkinti labai siauru gyvenimu. Mes norėtumėm, kad daugiau vaikų galėtų dalintis tuo turtingu lietuvišku gyvenimu su mumis. Yra daug lietuvių tėvų, kurių vaikai niekur nepriklauso, niekur neina, nesimoko lietuvių kalbos. Niekam nepatinka būti vėrčiamam ką nors daryti, bet šiuo atveju stiprus paskatinimas ar švelnus privertimas nepakenktų, o išeitų į naudą.

Lietuvių bendruomenę Australijoje silpnėja. Šito paneigti negalima. Jaunimo skaičius mažėja. Jų neužteks pakeisti senimą. Ar galima būtų tai pakeisti? Mes - jaunimas jaučiame, kad gal būtų galima nors gerokai pristabdyti tokį greitą bendruomenės mažėjimą, jeigu daugiau tėvų ir senelių pasiryžtų savo vaikus ir anūkus įtraukti į lietuvių bendruomenę ir per vargus ir kartais ašaras vaikus skatintų prisidėti ir įsijungti į įvairią veiklą, pradedant sekmadienio mokykla.

Kaip minėjau, jeigu laikysime bendruomenę šeima, tai jaunimas yra dalis tos šeimos. Senimas turėtų adoptuoti visą jaunimą ir savo dalyvavimu remti visas jų, kad ir nevisai tobulas pastangas. Pagirti, jeigu neblogai padarė ir su meile ir gera valia pamokyti kaip ištaisyti klaidas. Tai pakels jaunimo dvasią, o išvargusiems tėvams suteiks moralinę paramą toliau savo vaikus išlaikyti bendruomenėje.

O jaunimas, be abejo, turėtų daugiau dalyvauti veikloje. Tai mes pradedam suprasti ir stengsimės pamaži, daugiau prisijungti. Reikia tikėtis, kad nebus per vėlu.

(MP)

"Amber Holidays"

1985 M. EKSORSIJOS I LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

Liepos 17	— \$1611.00	Rugsėjo 18	— \$1393.00
Liepos 31	— \$1562.00	Rugsėjo 23	— \$1329.00
Rugpiūčio 6	— \$1770.00	Spalio 1	— \$1385.00
Rugsėjo 3	— \$1679.00	Gruodžio 26	— \$1440.00

Kelionių ilgis nuo 10 iki 16 dienų — įvairūs maršrutai.

Registracijos, informacijos reikalui skambinkite
1-800-722-1300 (Toll Free)

Iš Massachusetts ir Kanados: 1-617-268-8764.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Istaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkom dokumentus.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT # TA 0324

OCCUPATIONAL THERAPIST & PHYSICAL THERAPIST

Erie County Board of Mental Retardation & Developmental Disabilities is seeking licensed therapists to provide services to persons having mental retardation or developmental disabilities. Send resume to: Al D'Elia, Erie County Board of Mental Retardation & Developmental Disabilities, 4405 Galloway Rd. Sandusky, Ohio 44870.

WANTED AT ONCE EXPERIENCED

OFFSET PRESSMAN SUPERVISOR

AND OFFSET PRESSMEN OPERATORS

Position requires 3 years experience on a multi-unit offset heat set Web Press. Company provides life & health insurance and wellness bonus program. Please submit your resume to:

AMERICAN PRESS

5601 PARIS RD.

COLUMBIA, MO. 65202

(21-31)

KŪRYBA IR MOKSLAS

Dailininką Viktorą Andriešiū prisimenant

Antanas Gustaitis

Neklaidingai pavaizduoti patį žmogų yra daug sunkiau, negu kalbėti apie jo darbus, nes beveik visada pusė asmens galvos yra paslėpta po kepure, o visa jo širdis -- po švarko atlapais. Tuo labiau rizikinga būtų šiandien pranašauti, kuris iš plačiai pasklidusių pasaulyje lietuvių išeivijos klajoklių ilgiau ir spalvingesnis išliks mūsų istorijoje: ar praktiškas veikėjas, sausu pasninku isigijęs nukaršusio milijonieriaus rezidenciją ir dar porą 'apartmenthousų' pelnui, ar šluotbarzde apžėlęs talentingas aktorius, kuris buvo rastas užpustytas Chicagos gatvėje tik su vienu batu ant pastirusios kojos. O rengiantis sverti mirusiųsias, visada verta prisiminti mūsų literatūroje neištrinamai isiamžinusi poetą kun. Antaną Strazdą, kuris, be savo kūrybos, paliko tikrai vadinamuosius doruolius gasdinantį gyvenimo pavyzdį, raišą arklių, dviejų rublių vertą bergždžią karvę, su trimis paršiukais seną kiaulę, tris vištas, vieną antį, rėtį, gelą, klumpes ir du senus kubilus degtinės brogai rauginti.

Tuo nenoriu jus įtaigoti, kad ir mūsų čia prisimenamas dailininkas Viktoras Andriešiū savo gyvenimu būtų buvęs irgi panašus į Strazdelį, nes ir jo laikai -- ne baudžiavos, o karų, nepriklausomybės ir vėl okupacijų gadynė, didžioji jo amžiaus dalis -- tik emigranto kelionė eikvojant savo talentą, guodžiantis gerų dienų atodūsiams, jau neįvykdymais sumanymais ir viltimis, kurios nesulaikomai blėso kartu su jo sveikata, kol visiškai užgeso. Be to, jis gi nebuvo ir koks apžadais sukaustytas vienuolis, turėjęs dąbotis, kad nesutepų savo habito.

Viktoro Andriešiū žinomą biografijos datų nedaug. Gimęs 1908 m. sausio 10 d., poros metų sulaukęs su tėvais atsidūrė Rusijoje, po karo grįžęs į Lietuvą, 1925 m. Kaune baigė gimnaziją, 1931 m. -- Kauno meno mokyklą ir nuo to laiko buvo Kauno valstybinio teatro dailininkas-dekoratorius ir vėliau vyriausias dailininkas iki lemtingų 1944-tųjų. O paskui -- jau visiems žinomi vargai Vokietijoje ir pasakų laimė Amerikoje, pagal Tumo Vaižganto apibūdinimą: 'ten gera, kur mūsų nėra'. Čia 1953 m. vedė išmintingą savo bičiulę Aldoną Stankūnaitę ir per 1967-tųjų metų Velykas buvo palaidotas.

Ir lieka tik gailėtis, kad šis talentingas menininkas, nepalankių vėjų stumdomas, ne-

Dail. Viktoras Andriešiū

suspėjo realizuoti gal nė pusės savo kūrybinio potencialo, nors Valstybiniame teatre jis darbavosi su pasaulinio vardo dailininku Mstislavu Dobužinskiu, isisavino iš jo pavydėtiną teatro dekoratoriaus patyrimą, ypač sugebėjimą suprasti scenos meno principus, isijausti į apipavidalinamą veiklą ir išsaugoti glaudų režisieriaus ir dailininko kūrybinį bendradarbiavimą. Vis dėlto Lietuvos teatrui Andriešiū sukūrė originalias dekoracijas dramoms 'Maria Stuart', 'Sykštuolis', 'Pigmalionas', operoms 'Traviata', 'Sevilijos kirpėjas', baletams 'Čičinskas', 'Sužadėtinė', 'Raudonoji aguona', 'Copelia', o Bostone -- Vaišinimams 'Sekminių vainikas', 'Silkiniai pančiai', 'Aušra ties Vilniumi', 'Vincas Kudirka'.

Kiekviena profesija atitinkamai formuoja ir jai pasivergusi žmogų: pakreipia jo interesus, prisodrina jo sielą specifinio intelektualinio turinio ir po ilgesnio laiko palieka jame net lengvai išžiūrimus kasdieninio elgesio ženklus. Dėl to buvęs kariškis kartais net civilinėje veikloje įpranta įsakinėti ar suplaktais kulnimis klausyti įsakymų, ilgo amžiaus pradžios mokyklos mokytojas senatvėje suvaikėja ligi savo mokinių lygmenis, o dvasininką atpažįstame ne tik iš jo kalbos pamokslinės intonacijos, bet ir iš automatiškai suglaudžiamų rankų ant krūtinės.

Aktoriuje palieka ryškesnius ar švelnesnius pėdsakus kone visi jo vaidinti svarbesni vaidmenys, o kuris nors scenoje giliausiai išgyventas taip įsunkia jį jo asmenybę, kad ir realiaime gyvenime Marytė pavirsta Maria Stuart, Nora ar Pani Dulska, o Jonas -- Don Zuanu.

Nors Viktoras Andriešiū tur būt niekad nevaicino, bet ilgus metus brėsdamas teatro pastogėje, kvėpuodamas dekoracijų dirbtuvės dažais ir kurdamas įvairių teatro darbuotojų brolijoje, vis tiek ligi amžiaus galo liko nepagydomai apsėstas teatro meno demono. Tad kartais pakakdavo tik užuominos apie Lietuvos ope-

ra, baletą ar dramą, ir ji užplūdavo tokia atsiminimų banga, kad tik didelėmis pastangomis buvo galima nukreipti kalbą į kitą temą. Jis turėjo savo nuomonę kone apie kiekvieną dramos aktorių beveik profesionališkai vertino baletininkus, o mūsų operos sąstata buvo atsirinkęs keltą 'divų', kurių tarpe talentingiausia laikė solistę Elzbieta Kardelienę. Tada pokalbio partneriui reikėdavo tikrai klausyti ir nė nebandyti prieštarauti.

Ne Andriešiū kaltė, kad išeivijoje liko tik jo talentingų darbų nuotrupos. Išrautas iš profesionalinio teatro aplinkos, be jo teikiamų darbo sąlygų ir net be tokių pat savo kolegų paskatinančios nuotaikos, jis čia atsidūrė tarsi basas ant ledo, tikrai šen bei ten pastripi-nėdamas, kad nesusaltų. Juk, pavyzdžiui, Vokietijos lagerio pašūreje gaminant 'Sevilijos kirpėjo' operai dekoracijas, ar Bostono dramų sambūrio pastatymams scenovaizdį nepasakysi -- kaip Kauno teatre -- tą techniką išmanančiam ir už algą dirbančiam meistrui parūpinti reikalingų dažų, pakloti drobę, supjaustyti ir sukalti rėmus, pagaminti pagal eskizą kolonas, medį, pienpuodį ar pinučių tvorą; nepavarinėsi scenos darbininkų sustatyti, pastumdyti, pakreipti, pritvirtinti paskirų scenovaizdžių sudedamųjų gabalų ir neįsakysi specialistui apšviestėjui kelias valandas kaitalioti prožektorius šviesas, kai tu, pone dailininke, jam tik rėkai, sėdėdamas ar vaikščiodamas parteryje. Čia visą tai reikia padaryti pačiam ir dažniausiai vienam, be jokių išmanančių pagalbininkų. Ir dar sunkiau -- tik trumpam laikui prieinamoje scenoje, be jokių teatrui reikalingų įrengimų, be perspektyvai būtinos erdvės gilumos turi paversti karališkais rūmais svirno kamarelę.

Gaila būdavo žiūrėti į Viktorą Andriešiū tokio darbo metu. Guliant sulūžusios dėžės scenovaizdžio eskizai kaip fotografija. Su dorėnų ar jonėnų kolonomis, su spalvingais šviesos spinduliais krintančiais pro langą, su atšėšėliais, žaidžiančiais sienose ir baldų išskaptuotose detalėse -- kaip visą tai dailininko sielos akys matė. O išsities ant grindų drobės kvadrata, keturpėscias repetodamas po dulkes užbrėš anglies pieštuku ar kreida tiksliai atmatuotas linijas ir atsištojęs, sunkiai alsuodamas žiūri. Atzilins atšipusiu pjūklui 'two by four' lotos gabalą ir ant kaktos iššokusį prakaitą šluostydamas vėl žiūri. Paraitys teptuku po baltą plotą vieną kitą kreivą ar tiesiąją, ir -- velniop tokį darbą! Dažai ne tokie kaip Lietuvoje, ne tas at-

Dvidešimt tretysis Dirvos NOVELĖS KONKURSAS

Mecenatas SIMAS KAŠELIONIS

Tema. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Ilgis. Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. mašinėlė rašytų, su dvigubu tarpu.

Laikas. Paskutinė rankraščiui įteikti data 1985 m. birželio 15 d.

Adresas rankraščiams siųsti. Dirva, Novelės konkursas, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.

Paruošimas. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėlė ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdama uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Vokelis nebus atidarytas nelaimėjus.

Sąlygos. Laimėjusiam autoriui bus įteikta mecenato Simo Kašelio 600 dolerių premija, Dirva turi teisę premijuotą novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje ar atskiru leidiniu novelių rinkinyje.

Nepremijuoti rankraščiai. Gražinami tik autoriams prašant.

Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

spalvis, pamaišyti ir atskiesti reikalingų kitų čia pat nėra, o teptukas -- tik šuns pauodegiui pagražinti! Ir vėl -- velniop, arba dar ir su rusišku priedu! O paskui -- trūksta klijų, surišimui kampinių, plačiomis galvutėmis vinių, faneros, kablių ir po tokio darbo -- beveik virvės nasikarti. Bet štai dekoracijas vis tiek padarė. Pakabinome, scenos padangėje ant gurgždančių kopėčių svyrinėdami ir keikdamiesi, prie elektros laidų pririšome sunkiausius balkius, prie lakuotų grindų (dairydamiesi!) prikalėme atramas, apšvietėme tūkstančiais vatų ir, uždangai pakilus, publika net aiktėlėjo. Nagi žiūrėkite, ką gali padaryti Viktoras Andriešiū, kuris čia visai nepanašus į mums pažįstamą kasdienį Andriešiū!

Sitai gimė operos 'Sevilijos kirpėjo', baletas 'Copelia', o Bostone 'Aušra ties Vilniumi', 'Vincas Kudirkos' ir kitų pastatymų scenovaizdžiai. Ir tik tas, kuris išeivijoje pats buvo išpainiojęs į teatrinę veiklą, gali suprasti, koks tai yra -- nei doleriais, nei gėlių puokštėmis ir nei garbės stalo vakariene mis neatlyginamas -- darbas.

O jeigu dar gastrolės po kitas kolonijas, susijusios su rūpesčiais nesudaužyti prožektorių, neužmiršti kokios svarbiausios dekoracijų dalies -- kolonos, durų, lango ar ir gilu minės uždangos -- ir dąboti, kad kokie neišmanėliai padėjėjai neišdurtų saulėje skylės ar nepakabintų dr. Basanavičiaus žemyn galva. Na, pa-

vyzdžiui, leiskite prisiminti kad ir Vokietijos laikais baletas 'Copelia' išvykė į Ravensburgą -- taip pat su Viktoro Andriešiū jau spaudoje išgarsintomis dekoracijomis.

Atbilda traukinys. Baletininkus ištiestomis rankomis traukiame iš vagonų ir bučiuojame, o primadonas jau čia pat iš anksto puošiamame gėlių puokštėmis ir beveik nešė nešame į koncertauzą, į kurią jau renkasi visa mūsų bendruomenė ir net pasikviesti mūsų svečiai prancūzai ir arabai. Taigi -- didžiulis entuziazmas. Bet staiga -- užkulisyje visuotinis sumišimas, net isterika. Mat, paaiškėja, kažkur dingę visos būsimosios reprezentacinio spektaklio dekoracijos... Vadinasi, nors emė patį Viktorą Andriešiū kabink scenoje pasiteisinimui! Ir pagaliau sužinome, kad toji didžiausioji šio baletas puošmena, kaip buvo sukurta, taip ir guli Bieberacho stotelės perone, apie 40 kilometrų nuo Ravensburgo. Baletininkai džiūgaudami išvyko naują laimėjimą laurų skintis, o dekoracijas susidėti į vagoną ir pamiršo...

Laimė, kad vokiečių geležinkeliečius dar pavyko paskubomis papirkti kavos pupelėmis ir amerikietišku cigarečių kartonais, tad prarastasis turas specialia automatica vis tiek atvyko dar prieš spektaklį ir galėjome pakelti uždangą, nors ir porą valandų pavėlavę. O mūsų publika, nemačiusi savojo teatro nuo Lietuvos pra-

(Nukelta į 6 psl.)

* Antanas Gustaitis šią pa-skaitą apie dail. Viktorą Andriešiū skaitė kultūriniam subatvakary Bostono lietuvių Tautinių namų gražintojui pagerbti.

Dailininką Viktorą Andrių prisimenant...

(Atkelta iš 5 psl.)

radimi, vis tiek kantriai laukė paskui dar stipriau plojo ir šių baletų gastrolių dar ilgai neužmiršo.

Deja, Viktoras Andriusis ir Amerikoje neatrado Amerikos, nors kone visi apsukresni ir veržlesni jo kolegos netrukus prisipiešė čia daugiau ar mažiau dolerių ir net iškilo i profesorius. Zinoma, pradžioje - kol mus dar skaudžiai graužė tėvynės ilgesys - iš pasakojimų ar fotografijų jie labai realiai atkurdavo mums Lietuvoje paliktas tėviškes, o paskui už geresnį atlyginimą jas jau ir pagražindavo. Pavyzdžiui, buvusį šiaudinį stogą uždengdavo raudonomis čerpėmis, praplatindavo gimtosios lūšnelės langus ir duris, užveisdavo tenai niekad nebuvusį žydinčių vyšnių sodą, i seną gluosnį ikeldavo ganralizdį ir dar porą garnelių, o i buvusį mažą žemio pūdyką išgindavo dar ir didelę kaime netešmeningų olandų veislės juodmargių. Juk už penkis ar aštuonis šimtus dolerių honoraro dailininkas iš dviejų margų sklypo ir dzūko pirtelės gali padaryti net ir grafo Zubovo dvarą. Ar gaila? Tegu žmogus nors dabar pasididžiuoja prieš savo kaimynus. Dar kiti stambųjų parduotuvių vitrinose seksualiai aprenkinėjo permatomais naktiniais marškiniais elegantiškas manekenes, inscenizavo ant šluotos jojančias amazones ir pirkėjus laiminančius Kalėdų senius, kol pagaliau meno mėgėjus užimponavo ir savo originalia avangardine kūryba, juodame fone pavaizduodami balta tašką...

O Viktoras Andriusis tuo metu, drauge su poetu Faustu Kirša ir kitais 'nužemintaisiais, ligoninės virtuvėje skuto bulves, kapojo vištoms galvas ir labai mikliai maišė salotas, kurių lėkštelę parsinešdavo ir sau vakarienei.

Tiesa, vieną kartą ir jam atsirado galimybė praturtėti. Mat jo rūpestingasis sponsorius Jonas Kasmauskas ėmė ir užtikio kažkur seną bažnyčią, kuriai reikėjo atnaujinti interjerą, o prie bažnyčios dar ir nešykštų bei grožį vertinantį kleboną. Taigi nusivežė tenai Andrių, o tas įdėmiai apžiūrinėjo visus dvyliaik apaštalių, sienose nuo drėgmės podagros pagrauztus 'mūčelninkus', pro pelėsių sluoksnį neatpažįstamus angelėlius ir Sventąją Dvasią, gal jau penkiasdešimt metų dar vis be vieno sparno bažnyčios palubėje skraidančią. Ak, ir pradėjo Viktoras nuoširdžiausiai ir dalykiškai pasakoti klebonui, kaip ir kokiom priemonėm reikia atgailinti laiko nublukintus šventuosius, kokiom spalvomis perdažyti piliorius ir sienas, kaip apšviesti atnaujintos šventovės lubų žydrynę, kad žmonių mintys jau savaime kiltų i dangų, o ne slankiotų pasaulėmis ir dar daugybę kitų projektų. Ir apsidžiaugė meniškos sielos klebonas, taip netikėtai radęs tokį kūrėją, o ne peckelį. Jau kartu su dailininku vaizdavosi kaip dabar atrodysias atnau-

jintas bažnyčios vidus, kaip žvelgs i parapijiečius pagyvėjusios šventųjų akys, kaip apremis visus susirinkusiuosius šviesi sielos atgimimo nuotaika, kaip išryškės žmonių veiduose gėrio pergalė, ir čia pat pažadėjo netgi kelis tūkstančius dolerių, tik pradėk dirbti nors ir šiandien, ir dar kiek galima greičiau.

Deja, mūsų Andriusis i tą bažnytėlę negrižo. O sponsoriaus raginamas, tik beviltiškai numojo ranka, ir tiek. Et, girdi, vienas tokio didelio darbo nepadarysi... Reikia ieškoti pastovams ar kopėčiom sumontuoti darbininkų, paskui laiptoti i padanges... Be to, bažnyčia tai ne teatras, o remontuodamas seną interjerą, vis tiek jokios savo kūrybinės kibirkšties neįskelsi...

Zinoma, netrukus atvyko iš svetur su savo gizeliais apsukrus ir praktiškas kolega, per porą savačių nublizgino Romos kareiviams šarvus, išspaudė Marijai Magdalenai atgailos ašaras, prikėlė iš mirusiųjų ilgų metų dulkėse ir voratinkliais palaidotą Lozorį, pridėjo lubose Sventąją Dvasią su tinku nukritusį sparną ir patys išskrido su tūkstančiais dolerių.

Bet Bostono lietuvių tautinius namus Viktoras Andriusis vis dėlto išpuošė taip, kad turbūt ne karalius Mindaugas anais laikais tokios Perkūno žinyčios neturėjo, nes tai buvo jau ne koks senovės atnaujinimas, o paties dailininko kūryba nuo pradžios iki galo. Jo buvo kiekvienas čia matomas ornamentas, kiekvienas pjaustytinis ir net kiekvienai statulai numatytas pjedestalas, o jo minties net ir banguojančių balkių žibintuvai, kurie sudaro mūsų liaudies pasakose minimų ugnimi skrendančių aitvarų įvaizdį. Nors šią tautinę seklyčią jis kūrė gana ilgai, pagal savo nuotaiką i jos pakraigę užlipdamas ir vėl nulipdamas, bet šiandien visi ja gerimės, o užklydę kitataučiai svečiai net stebisi, kad toksai menininko darbas užkištas South Bostono užkampyje.

Bet apie Viktorą Andrių dailininką tegul kalba kiti, arčiau to meno stovintieji, nes mes čia buvome pasišovę tarti keletą žodžių tik apie jame įsikūnijusį žmogų. Tad baigiant gali dar šmėkštelti ir mūsų visuomenei būdingas klausimas: argi ir jis dar turėjo kokių priešių? Tas, kuris Piliečių klube pavaišindavo visai nepažįstamą stiklinėmis akimis i savo jaunystę žiūrintį senelį, kuris galėjo išdalinti gatvės vaikams visus kišenėje turimus pinigų, o ant šalto Broadway'aus cemento sielos agonijoje nuvirtusiam mėlynam vaikatai kišo po galva savo naują skrybėlę, kad anam būtų minkščiau kentėti.

Ovis dėlto ir Viktoras kartą sulaukė progos pažinti tikrąją Ameriką.

Sutinku jį vieną popietę nuošalioje South Bostono gatvelėje ir matau, kad jo rankos virpa, o prašnekinto -- žodžiai springsta. Esą tik įsivaizduoktu tokį baisų šios tautos mora-

linio nuosmūgio įvykį! Vaikščiojamas jis Thomas Park kalnelyje, savo mintis i mėlynėje skrendančius baltus debesėlius įsmeigęs, ir svajojamas tik apie 'Aušra ties Vilniumi' pastatymui projektuojamą dekoracinę Vytį. O problema esanti nelengva. Ar jis dabar i rytus, ar i vakarus turi kardu užsimojęs joti? Ką apie tai seni istorikai, ir ką šių dienų veikėjai sako? O be to, dar ir toji žirgo uodega, dėl kurios iki šiol nei mūsų dailininkai ir nei mokslininkai nesusitaria. Ar ji privalanti optimistiškai užriesta būti, ar nuo eiklaus žirgo greičio išstisusi ir vėjo kedenama? ir staiga -- stop!

Nagi -- stovi prieš jį bene šešerių metų vaikas, ilgą kiaušlėms skersti medžiakotį peilį jau tiesiai i bambą atrėmęs, ir -- 'Mister, i kill you!'. Ir vel tui Andriusis dar bandęs jam savo 'broken english' dialektu kažkokį pedagoginį pamokslėlį pasakyti ir net raudonas garbanas paglostyti, o tas vis tiek savo: 'Mister, i kill you! Moneyl' -- ir jau net pro marškinius duria. Na, ir neišlaikė Viktoro lietuviška kantrybė: griebė iš to bamblio rankučių peilį, sviedė kuo toliausiai i krūmus, ir taip kirtu jaunam banditui kieta ranka i kelnes, kad tas ožio balsu per visą parką užbliovė. O paskui patsai kiek tik tai kojos neša - vis tolyn ir greityn iki uždusimo, kad amerikietiškas teisingumas nepasivytų. O ką tu gali žinoti, kuris dabar labiau nusikalto demokratiniam istatymams?!

Bet visa tai buvo jau seniai, labai seniai. Tarytum pasakoje, kurioje šiandien pinasi realybė ir fantazija. Seniai ir Viktoro Andriusio balta galva atgulė amžinai pasikartojančiame spektaklyje ir amžinojo Maestro dekoracijose. Užbars-tėme jį svetimo krašto žvyrų, o jo mylimoji ir ištvermingoji Aldona apkrapino jį šventais savo ašarų lašais, ir buvome jau beveik užmiršę, nesugrįžtamai dingusį už juodosios uždangos.

Tad nors ši vakarą tegul atgyja mūsų akyse šio mūsų bičiulio darbai ir atskamba mūsų ausyse jo karšti žodžiai -- kurie gal buvo ir ne tokie gramatiškai žemaitiški, aukštaitiški ir dzūkiški, kaip jo patriotinė širdis -- kuriais niekad nepataikavo, visada gynė savo nuomonę, drąsiai prieštaravo nesąmonėms ir skardeno savo gyvenimo džiaugsmą.

OPPORTUNITY FOR RNS

Progressive skilled nursing facility is looking for ambitious dedicated RNS, who are interested in relocating. Competitive salary. Must have nursing home experience. Send resume to: JOSEPH WOOD, ADMINISTRATOR, Canterbury Villa of Hanford, 1007 LACEY BLVD. HANFORD, CA. 93230 (18-21)

1ST CLASS SKILLED

FOREMAN -- needed for 3rd shift with thorough knowledge in manufacturing of cutting tools, such as drills, reamers and etc. Please call 805-922-8222 or write to

SEMCO TWIST DRILL AND TOOL CO. INC.

2936 INDUSTRIAL PKWY. SANTA MARIA, CALIF. 93455 (18-21)

■ Laiškai Dirvai

DAR DĖL BALSUOTOJŲ APATIJOS

Aurelija Balašaitienė daug rašo įvairiais kultūriniais-visuomeniniais klausimais. Ji žodinga ir turi lengvą stilių. Ją lengva suprasti, nes dažniausiai aiškiai pasisako, kurioje argumento pusėje stovi pati. Nebijo kontraversijos, nevengia net argumentuotai išeiti prieš daugumos nuomonę, jei mano, kad pastaroji klysta. Ypatingai ji įdomi, kai rašo apie mokyklą ir skautus, nes abiejose srityse ji yra specialistė.

Nuo LB tiesioginio darbo A. Balašaitienė stovi nuošalėliau, nors ir tuo klausimu parašo nemažai. Štai Dirvos š. m. gegužės 16 d. numeryje ji rašo dėl balsuotojų apatijos sąryšyje su XI LB Tarybos rinkimais. Čia ji konkrečiai kalba apie Ohio apygardos kandidatus ir teisingai nusiskundžia, kad nėra suteikta apie juos daugiau žinių. Ji sako: "Juk nebalsuojame mes nei už mokslo laipsnį, nei už amžių, nei už profesiją, o tik už asmenį, kuris tai išsišakojusiai organizacijai atneštų naudos savo idėjų naujumu, savo asmens šviesa, kuris savo veiklos kryptimi būtų priimtinas daugumai ar bent jo nuomonė būtų žinomas balsuotojams, kurių vardu jis kada nors darys sprendimus".

Visai teisingai ji pastebi, kad to nesant, balsuotojai neturės progos pasirinkti, tad neturės intereso (mano pabraukta AB) balsuoti ir jei balsuos tai tą atliks abejingai.

Gaila, kad šias mintis A. Balašaitienė nekėlė anksčiau, gerokai prieš rinkimus, kuomet dar buvo galima šią spragą užpildyti. Gi dabartinis jos straipsnis pasirodė tik pora dienų prieš rinkimus. (Šias eilutes aš rašau jau rinkimų dieną). Tiesa, jas rašau ne dėl to straipsnio pirmosios dalies, su kuria, kaip sakiau, sutinku, bet dėl pastutinių dviejų to paties straipsnio skyrelių. Prisipažinsiu, kad išvadų nesu-prantu. Spėju, kad A. Balašaitienė, būdama užsiėmusi, mano ilgokų straipsnių atidžiai neskaitė. Pamačiu-

si tų straipsnių pavadinimus ir žinodama, kad ir aš kandidatuojau i XI Tarybą, nutarė, kad aš tais straipsniais tik "sąve norėjau pareklamuoti". Dar daugiau, ji klausia "kodėl nei vienam iš jų (kitiems kandidatuo-jantiems) neduota proga pasisakyti. Jeigu ji mano straipsnius XI Tarybos rinkimų belaukiant būtų atidžiau paskaičiusi, aiškiai pamatytų, kad aš juose taip pat kėliau reikalą kuo plačiau su kandidatais supažindinti ir kad jie pasisakytų svarbesniais LB klausimais, kad balsuotojams nereikėtų "pirkti katę maiše" ir kaip kad ji tvirtina, kad būtų didesnis kandidatuojančių nuomonių skirtumas, kad renkantieji galėtų pasirinkti, tuo sukeliant jų entuziazmą ir norą skaitlingai dalyvauti rinkimuose.

Iš savo pusės aš dar siūliau kokių būdu reikėtų LB plačiau atidaryti visų kartų ir pažiūrų žmonėms, kad jie norėtų LB-nės gyvenime dalyvauti. Šalia to, savo pastabose buvau gana kritiškas kai kurių LB vadovaujančių asmenų galvose. Tas, žinau gerai, man asmeniniai jokios naudos neatneš. Priešingai, dėl tų straipsnių nustosiu nemažai už mane norėjusių balsuoti.

Pabaigai noriu A. Balašaitienę užtikrinti, kad savo straipsniais neieškojau sau balsų, o tik kėliau tuos reiškinis LB-nėje, kuriuos, mano supratimu reikėjo kelti, norint LB padaryti dar atviresnę didesnei daliai lietuvių. Ta proga taip pat noriu jos prašyti, kad ji, išstudijavusi manąsias mintis taip pat spaudoje kritiškai ir konstruktyviai pasisakytų. Tik gabių žurnalistų gera valia ir tais klausimais straipsniais spaudoje gal mums pavyktų prisidėti prie geresnio rytojaus.

Antanas Butkus
Cleveland, Ohio

TOOL & DIE

SUPERINTENDENT

(OR MASTER MECHANIC)
Must have a strong background in tool & die for automotive stamping plant. Contact Personnel Office. Lapeer Metal Products Co. 930 SAGINAW ST. LAPEER, MICH. 48446 313-664-8588 or 963-8376 (18-22)
EOE

BROWN & SHARPE AUTOMATIC SCREW MACHINE OPERATOR A

Set up and operate Brown & Sharp Automatic Screw machines. Work from print, sketches and process sheets. Use precision measuring devices. Must have 3-5 yrs. experience. 2nd shift position. For interview call Industrial Relations Dept. 216-585-7986 between 8 am. and 4:40 pm.

BAILEY CONTROLS CO.
29801 Euclid Ave. Wickliffe, OH 44092
An Equal Opportunity Employer M/F/H

Anita Pakalniškytė dainuoja

Vytautas Matulionis

JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros tarybos rengtoje penktoje premijų šventėje 1985. V. 11. Clevelande, muzikinę dalį atliko sopranas Anita Pakalniškytė. Anksti pradėjusi reikštis dainos pasaulyje, ji jau yra susilaukus nemažą pakankamų įvertinimų. Chicagos Lietuvių Opera parodė didelį pasitikėjimą pavesdama jai Margaritos vaidmenį Gounod operoj *Faustas*. Todėl visai suprantama, kad susidomėjimas šia programa buvo gana didelis.

Dainininkę pianu palydėjo Jonas Govėdas — akompaniatorius visada pasiruošęs nenumatytiems dainininkės nuotaikų pakitimams, solistės nenustelbiąs, gerai suprantas muzikinio ryšio svarbą. Tai gerosios akompanavimo savybės.

Pakalniškytės dainuotų lietuviškų dainų rinkinys naujovėmis nepasižymėjo. su mažomis išimtimis, tai seniai mūsų dainininkų dainuojami kūriniai. Stasio Šimkaus "Oi, greičiau, greičiau" (vienintelė dainininkų repertuaruose išlikusi ištrauka iš jo operos *Išeivis*) prašosi kylančios dramatinės įtampos, balso platumo, ugingumo. Ši daina turėtų skambėti lyg įkvėpto burtininko šauksmas telkiant gamtos jėgas į pagalbą. Solistė atliko šią dainą jautriai, bet tyli užbaiga sunkiai sukurtą įspūdį sumazino.

Broniaus Budriūno "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka" yra viena tų "nudainuotų" dainų, kuriai atgaivinti reikia labai lygios balso linijos (legato) ir vidinės ramybės. Balso liniją solistė vietomis vedė labai gražiai ir parodė nemažą "plaukiančio" pianissimo, bet atskirų frazių galūnės buvo per greit "nukirptos" neleidžiant joms pamažu "išstiprti". Nuo staigokų muzikinių galūnių nubraukimo kiek nukentėjo ir Stasio Gailevičiaus "Lopšinė" bei Juozo Gruodžio "Rugiagėlės".

Giedros Gudauskienės "Apynėlis" prašėsi smulkesnio nudailinimo. Šios lietuvių liaudies dainos dvasia solistės dar nepilnai įsisąmoninta. Greitoje Juozo Gruodžio "Aš anyta" solistė pasirodė sugėbanti ir muzikiniai nusišypsoti. Bendrai, iš trijų Gruodžio dainų ("Rūta", "Rugiagėlės" ir "Aš anyta") antroji (Rugiagėlės) buvo įdomiausia ir geriausiai pasisekusi.

Viktoro Kuprevičiaus "Vosilkeliai" (pavadinimas — įsisenėjusi rusiška svetimybė) ir Gruodžio "Rugiagėlės" — tai dainos, kuriose abu kompozitoriai siekia to paties tikslo: muzika išreikšti rugiagėlių grožį (Vosilkeliai — Rugiagėlės). Abu kompozitoriai piešia tą patį vaizdą, bet skirtingais muzikiniiais dažais ir abu teisūs! Dainininkui tai įdomus interpretacinis iššūkis. Ar solistė apie tai pagalvojo?

Didžiausių sugebėjimų lietuviškųjų dainų pluošte pareikalavo Vlado Jakubėno "Na, tai kas?" Ši daina ir jo "Gėlės iš šieno" savo melodingumu ir nuotaika yra lyg lietuviškosios "liedės". Anita Pakalniškytė joje sutvirkėjo gražiais balsiniais atspalviais, nors vienu atveju pastebėtas mažas nukrypimas nuo tono. Prisimintina, kad tiems patiems žodžiams (Kotrynos Grišaitytės) ir Konradas Kavėckas yra parašęs populiariąją "Na, tai kas?" Koks skirtingas dviejų kompozitorių dėmesys tam pačiam tekstui!

Pilnai balso skalei ir technikai parodyti, solistė sumaniai pasirinko dvi pasaulinių kompozitorių arijas: Adrianos romansą iš Cilea operos *Adriana Lecouvreur* ("Io sono l'umile ancella") ir Margaritos "brangenybių" ariją ("Je ris de me voir") iš Gounod operos *Faustas*. Pirmojoje, skriejančių melodijų ir gilių

jausmų arijoje, Comedie Francaise aktorė ją liaupsinantiems primena, kad ji tik nuolanki poeto žodžių tarnaitė tetrokštanti meno tiesos. Antrojoje, naivi ir nekalta mergaitė, brangenybių žėrėjimo apstulbinta (ir apgauta) negali atsigręžti veidrodyje atsispindinčia "karalaite". Tai du visiškai priešingi vaidmenys labai dėkingi parodyti balsinei ir jausminei skalei bei technikai.

Adriana Lecouvreur parašyta Puccini įtakoje ir Adrianos romansas turi panašumų su "Vissi d'arte" (arija iš Puccini operos *Tosca*), kurioje operos primadona atskleidžia savo besąlyginį pasišventimą dainos menui. Neaišku, ar toks arijų pasirinkimas buvo sąmoningas ar laimingai atsitiktinis, bet jis buvo sėkmingas. Nors Adrianos romanse trūko didesnio lyrinio jausmingumo, o *Fausto* arijos trečiai buvo nevisai "skaidrūs", aukštos gaidos abejose arijose buvo stiprios (tetrūko joms tik laisvumo ir "apvalumo"). Aukštos gaidos neturėtų būti dainuojamos vien dėlto, kad jos "aukštos" ar "parodo balsą". Ne tam tikslui kompozitorius jas parašė. Jos yra neatskiriami muzikinio sakinio "šauktukai" pabrėžiantys ir užantspauduojantys kūrinio prasmę.

Anita Pakalniškytė dar tebebrėžianti menininkė. Mene, kuo aukščiau kopinama, tuo didesni reikalavimai ir atsakomybė. Didieji menininkai tam yra labai jautrūs. Pakalniškytės balsas vidutinio stiprumo, pagrinde lyrinis sopranas su skambiomis viršūnėmis ir gerais pianissimo pradais. Tačiau meno mokykla niekada nesibaigia. Solistė jauna ir dabar pats laikas pasitaikantiems balsinius ir sceninius nesklandumus lyginti. Lietuvių kalba taisyti. Mažai e ir e garsai. Galūnėse -čiau, -iai, -ai balsiai dažnai tariami kaip at-

Premijų šventėje atlikę meninę programą: pianistas Jonas Govėdas ir sol. Anita Pakalniškytė. V. Bacevičiaus nuotr.

skiri garsai. Žodis "jei" išvirsta į "iei", ir t.t. Solistės tarsena protarpiais priminė kai kurių Nepriklausomos Lietuvos Valstybinės Operos solistų (išaugusių ir muzikiniai subrendusių nelietuviškoje aplinkoje) tarseną.

Yra didelio balsinio talento dainininkų, kurie dėl nepakankamo pasitikėjimo savimi, nepajėgia pilnai to talento išvystyti. Pasitikėjimo savimi Pakalniškytė turi su kaupu — ji scenoje jaučiasi laisvai, kartais gal per daug laisvai. Išėjus dainininkui į sceną, žiūrovai turi teisę pageidauti jau išbaigto vaizdo. Scenos judėsiai turi būti nustatyti repeticijų metu: dainininkės nugara (nors ir amazoniškai daili) žiūrovams nėra taip svarbi kaip jos veidas. Jei tinkamų judesių negalima rasti, patartina kalbėti į žiūrovus tik daina.

Nudainuotoms dainoms naują gyvybę įkvėpti sunku: dažnai reikia atsisakyti pasenusių (ir kartais klaidingų) tradicijų, reikia

drąsos (kuria Pakalniškytė neabejotinai turi). Kažkodėl, "pridurtiniai koncertai" prie mūsų gausių minėjimų, švenčių, sukaktuvių, pagerbimų ir kitų "progrinių subuvimų" tampa ant-raeilais meniniais įvykiais. Tai apgailestautina, nes po migdančių premijų įteikimų ir išstėtų padėkų, Anitos Pakalniškytės dainos buvo maloni prošvaistė. Norėtųsi solistę išgirsti jos pačios rečitalyje, nepriklausomam nuo jokios šventės ar minėjimo. Rezultatai tikriausiai būtų visai kitoki.

GOVERNMENT HOMES
from \$1 (U repair). Also
delinquent tax property.
Call (805) 687-6000, Ext.
GH-5823 for information.
(16-23)

JOURNEYMEN
WEB OFFSET
HEATSET
4 COLOR PRESSMEN
For growing North Florida printer.
Call TOM HORNBUCKLE
THE PRINTING HOUSE
904-575-0156
(21-25)

Amber Gintaro Galerija

505 East 185 Street • Euclid, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

PAVEIKSLŲ IRĖMAVIMAS

Didelis pasirinkimas medžio išdirbinių,
gintaro, įvairių MENO darbų.

Atidaryta kiekvieną dieną 10:00-5:00 val. vak.

(Išskyrus pirmadienį).

MATAS & TURNER REALTY

501 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119

486-2530

RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
(CERTIFIED RESIDENTIAL APPRAISER)

ASSOCIATES

ROMA MAJOROVAS

ALGIS MATAS

DALIA ŠIRVAITIS

PETRAS MATAS

CAROL BAGGOTT

PATRICIA SAJOVEC

JONAS DUNDURAS

HOWARD TURNER — Attorney

Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

Los Angeles lietuviai

Rūta Sakienė

DRAMOS SAMBŪRIO BALIUS

Los Angeles Dramos Sambūris savo veiklos trisdešimtmečiui atminėti balandžio 27 d. suruošė iškilmingą pokylį-akademiją, puošniausią ne vien šio sezono bėgyje, bet gal net visoje Los Angeles renginių istorijoje.

Neseniai iš Clevelando atsikėlusio naujojo Sambūrio režisieriaus – dekoratoriaus Petro Maželio didelių meninių gabumų ir lakios vaizduotės dėka, pilkutė mūsų parapijos salė, kaip povas, netikėtai išskleidęs savo vėduoklę, pavirto į mirguliuojančią pasakų menę. prisitaikydami šiai nepaprastai nuotakai, elegantišku puošnumu neatsiliko gausūs vakaro svečiai, o ypatingai viešnios.

Trumpu žodžiu pokylį atidarė rengimo komiteto pirmininkas ir šio iškilmingo vakaro pravedėjas Algis Raulinaitis. Pagerbti Sambūrio mirusieji. Pagrindinė kalbėtoja — rašytoja Alė Rūtą Arbienė, savo suglaustoje, bet labai kruopščiai paruoštoje kalboje sukoncentravo visą lietuviško teatro istoriją. Paminėjusi pasaulinio teatro pradą priešistoriniais laikais, jo vystymąsi viduramžių scenoje, kalbėjo apie tuometinę Lietuvon drauge su krikščionybe atėjusį teatrą šešioliktame amžiuje, apie klotimų vaidinimus rusų laikais ir pirmuosius lietuvių emigrantų pasirodymus, vedamus pasiaukojusių asmenų ir išsivysčiusių į visą eilę darbingų teatralinių grupių.

Alė Rūta savo kalboje iš-

Rež. Petras Maželis prie jo išpuoštos scenos.

kėlė ir pabrėžė ne tik estetinę, tautinę, bet ir politinę šių prieš pirmąjį karą įsikūrusių scenos vienetų reikšmę, žadinusią lietuviuose tėvynės meilę ir nepriklausomybės ilgesį. Prelegentė pravedė šventę susirinkusią publiką pro nepriklausomos Lietuvos teatro augimą, parodydama, kaip nepaprastai daug per tą trumpą laiką buvo atsiekta, paminėdama, kad dabar okupuotas teatrą naudoja propagandai. Pabrėžė, kad dabartinių išeivijos teatrų uždaviniai, kaip ir valstybės priešaurio, yra patriotinė veikla ir tautinės kultūros išlaikymas.

Alė Rūta rado gražų ir skatinančių žodžių ir mūsų Los Angeles Dramos Sambūriui, kuris išeivijoje veik vienintelis išsilaikė neišblėses per trisdešimtį metų ir, kalbėtojos žodžiais, davęs Angelų miesto lietuviams daug gaivių, prasmingų ir džiugių valandų.

Po Alės Rūtos kalbos sekė Sambūryje visus trisdešimtį metų išbuvusių Gražinos ir Juozo Raibių bei Emos ir Vinco Dovydaičių pagerbimas, — jiems buvo įteiktos atitinkamos plaketės.

Vincas Dovydaitis, kuris yra ir Sambūrio pirmininkas, pasakė padėkos kalbą. Publikos ir visuomenės vardu Sambūrį sveikino ir dėkojo p. p. Zeleniai, įteikdami didžiulį dviaukštį tortą. Oficialiąją šventės dalį užbaigė režisierius Petras Maželis, savo kalboje šį poklį pavadindamas derliaus švente. Po akademijos sekė, geram orkestrui grojant, skanios vaisės ir šokiai "iki gaidžių".

Šiai ypatingai sukakčiai paminėti Los Angeles Dramos Sambūris išleido istorinį trisdešimt metų veiklos leidinį, kuriame yra daugybė nuotraukų ir aprašymų, bei keturiasdešimt trijų organizacijų ir pavienių rėmėjų sveikinimai.

WANTED JOURNEYMEN MACHINE BUILDERS

SEND RESUME TO:
TURNER BROS., INC.
2625 HILTON ROAD
FERNDALE, MICH. 48220
313-544-2456

(18-21)

JUNO BEACH

• **Motinos Diena** paminėta iškilmingai su pamaldomis šv. Pauliaus parapijos šventovėje. Šv. mišias už gyvas ir mirusias motinas aukojo kun. V. Pikturna. Meninė dalis vyko metodistų bažnyčioje, pačiame centre Juno Beach. Šios bažnyčios pastorius mielai lietuviams leidžia naudoti bažnyčios ir mokyklos patalpas savo renginiams.

Paskaitą skaitė V. Semaška iš Miami, savo gražiu išmąstytu žodžiu sužavėdamas klausytojus. Mūsų negausus vietinis jaunimas nuo mažų dienų atlieka meninę programos dalį deklamodami, skaitydami, atlikdami muzikinius numerius. Tai broliai Vidas, Aldis, Gitas Jameikiai ir Tomukas Valotka. Šiais metais pasigedome Loretos Gincaitės. Nesant jokios lituanistinės mokyklos, šis jaunimas vis dėl to puikiai kalba, skaito ir rašo lietuviškai. Pagarbą jų tėveliams. Programą pravedė A. Biliūnienė. Motinos dienos minėjimus suruošia vietos Lietuvos Dukterys, kurių valdybą sudaro: A. Biliūnienė, A. Pilipavičienė, J. Šalkauskienė, E. Damijonaitienė ir D. Valotkienė.

• **Balfo gegužinė** įvyko gražiame Singer Island pajūry. Nuo pat ryto lijo šiltas pavasario lietus kaip iš kibiro, ir atrodė, kad rengėjų pastangos ir darbas bus

veltui. Tačiau susirinko virš 60 drąsuosiu, kurie nepabugo lietaus, be to esančioje pastogėje išliko sausutėliai. Puikiausioje nuotakoje vaišinosi šiltais pietumis, skanėstais, džiaugėsi gausiais laimikiais turtinangoje loterijoje, šnekučiavo. Dail. E. Trečioko padovanotus loterijai paveikslus, laimėjo L. Staškūnas ir O. Šalčiūnienė. Inž. A. Rudis, kuris atostogavo šioje vietovėje, atsilankęs į gegužinę, paaukojo 100 dol. Tai kas, kad lietus krito čiuurkšlėmis nuo stogo — juokas, kalbos klegėjo, galbūt nuotaką paveikė jaunystės dvelktelėjimas, kai anuomet nei blogiausias oras nesulaikydavo noro susieiti, pasimatyti, pasidžiauti. O vargšo asarai nušluostyti padaryta 520 dol. pelno.

Metiniam BALFo susirinkime, išrinkta nauja Juno Beach skyriaus valdyba: pirm. J. Mildažis, A. Pilipavičienė, H. Žitkienė, J. Garla ir A. Biliūnienė. Ald. B.

DETROIT

PILŲ STOVYKLOS ATIDARYMAS

Birželio 2 d. nuo pat ryto švyturio j. šaulių kuopos šauliai ir šaulės laukia visų savo gražioje "Pilėnų" stovykloje. Moterų vadovė Onutė Selenienė, jos padėjėjos Stefanija Paulikienė, Sofija Sirutienė, Salomėja Grigaitienė ir Elena Bražiūnienė pasiruošusios visus pavaišinti ietuviškais skaniais valgiais, o broliai šauliai — gėrimais. Atvykę praleisite gamtoje dieną ir galėsite laimėti vertingą daiktą loterijoje.

Šauliai ir visi lietuviai kviečiami gausiai stovyklos atidaryme dalyvauti. (ag)

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

HOUSEKEEPER

Housekeeper needed live in. 5 days Tues. thru Sat. Duties include house-keeping, laundry etc. No cooking. Must love dogs. Send resume to: Lithuanian American Newspaper, P. O. Box N-3 1015 Chestnut Street, Philadelphia, Pa. 19107. (18-20)

Motinos dienos programos atlikėjai: A. Biliūnienė, Vidas, Aldis ir Gitas Jameikiai, už jų stovi paskaitininkas V. Semaška, Tomukas Valotka ir sol. O. Blandytė-Jameikienė.

J. Štaro nuotr.

Pagerbti sambūrio nariai. Ema ir Vincas Dovydaičiai ir Gražina ir Juozas Raibiai. Jiems plaketes įteikė Algis Raulinaitis (vidury).

INTERNATIONAL

SOL. ALGIO GRIGO vadovaujamos kelionių agentūros
1985 METŲ KELIONĖS (LIETUVA):

KELIONĖS NR. 007 OCTOBERFEST. Rugsėjo mėn. 21 d. iki spalio mėn. 3 d. Luxembourg, Heidelberg, Rothenburg, Munchen, Inzell, Fussen, Lucerne, Strasbourg, Salzburg, Innsbruck, Oberammergau. Priedai: Laivu ekskursija Rhein'o upe, Eagles Nest, Chiemsee, kasdieniniai pusryčiai, 9 pietūs, priešpiečiai (lunch) Hofbrauhaus ir daug kitų priedų.
PILNA KAINA IŠ CHICAGOS — \$1,289.00.

KELIONĖS Nr. 2 LIEPOS 15 D. IKI LIEPOS 31 D.

11 dienų VILNIUS, 1 diena Leningradas,
2 dienos Helsinkis
Iš New Yorko \$1,788.00
Iš Montrealio \$2,225.00 Kanadiškais

KELIONĖS Nr. 3 RUGSĖJO 1 D. IKI RUGSĖJO 18 D.

11 dienų VILNIUS, 1 diena Leningradas,
3 dienos Helsinkis
Iš New Yorko \$1,669.00

KELIONĖS Nr. 4 GRUODŽIO 20 D. IKI SAUSIO 4 D.

11 dienų VILNIUS, 3 dienos Helsinkis
Iš New Yorko \$1,467.00
Iš Montrealio \$1,835.00 Kanadiškais

(MIEGANT DVIEM KAMBARYJE), ĮSKAITANT VISAS SUSISIEKIMO IŠLAIDAS, VIEŠBUČIUS (PRESIDENTI HOTEL—HELSINKIJE), MAISTĄ, OPEROS, TEATRO, ARBA BALETO BILJETUS, ĮVAIRIAS ESKURSIJAS IR DAUG KITŲ PRIEDŲ.

TARPININKAUJAME NUPERKANT AUTOMOBILIUS, KOOPERATINIUS BUTUS, BEI SUTVARKANT DOKUMENTUS IŠVIETIMAMS, TOLIMESNĖM INFORMACIJOM IR VISAIS KELIŲ REIKALAIS PRAŠOME KREIPTIS Į:

G.T. INTERNATIONAL, INC.
P.O. Box 29163
CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAI: (312) 471-1700 ARBA
471-1702

SKRENDAME ERDVIAIS FINNAI
LĖKTUVAIS

(2)

Aleksandras Merkelis

Bėgant nuo bolševikinio teroro...

Kas mes esame?

Kai žmogus gyvena savo tėvynėje, savo namuose yra pilnateisis šeiminkas, visi, kas su juo susiduria, turi su juo reikalų, žino, kas jis yra. Be gimtosios žemės, be savų namų ir dargi be laisvės žmogus yra beteisis vergas, į kurį vieni žiūri su užuojauta, kaip į likimo nūskriaustąjį, o kiti — su panieka, kaip į koki nusikaltėlį. Vergija, vargas ir skurdas visus jų valdžion patekusius sulygina ar bent mažiausią savo likimu daro panašius. Ir tų milijonų žmonių, kurie išrauti iš savo gimtosios žemės, likimas daugiau ar mažiau panašus, panašus bent tuo, kad jie dėl daugelio veiksnių šiuo metu savo likimo negali lemti, kad tas jų likimas lemiamas, ir dažniausia ne taip, kaip jie nori.

Nors per kelerius tremties metus iš įvairių tautų tremtinių susidaro savotiškas tarptautinis DP konglomeratas, tačiau taip atrodo, tik iš paviršiaus žiūrint, menkai tepažįstant įvairių tautų DP savotišką kultūrinį veidą, jų tautines bei politines aspiracijas. Ir blogiausiose bei nepalankiausiose DP gyvenimo sąlygose lietuviai tremtiniai įstengė išlaikyti ir ugdyti savo tautinę kultūrą, kūrybinėmis vertybėmis pateisinti savo egzistenciją, neatitrūkti nuo savo kankinės tautos. Lietuviai tremtiniai gyvi savo kūryba, ryškūs savo kultūriniu veidu, veiklūs savo siekimais. Tuo mes didiname savo priešų rūšybę, tuo mes kreipiame į save savo draugų dėmesį. Mes apie save jau esame girdėję įvairiausių nuomonių: gerų ir blogų, teigiamų ir neigiamų.

Kas gi iš tikrųjų mes esame: karo nusikalteliai, nacių kalaborantai, ar dar kurie kitokie nusikalteliai, ar tik nelaimingi be savo tėvynės žmonės. Tai klausimas, kuris, be abejo, negali nedominti tų, kurių rankose mūsų likimo sprendimas. Kas mes esame, mus globojančios įstaigos stengėsi išspręsti screeningais. Ar jais galima teisingą ir objektyvų atsakymą surasti į klausimą, kas mes esame, sunku būtų teigiamai atsakyti.

Mums atrodo, kad teisingą ir objektyvų atsakymą į klausimą kás mes esame, galima rasti tik tose priežastyse, kurios mus išbloškė iš savo tėvynės ir dėl kurių mes šiuo tarpu ten negalime grįžti. Tad pirmiausia jas ir panagrinėkime.

Pirmą sykį 1940 m. birželio 15 d. raudonajai armi-

jai okupavus Lietuvą, dalis lietuvių, daugiausia buvusių valdininkų, bijodami bolševikų teroro, pabėgo į Vokietiją. Teisybė, tokių buvo nedaug. Kadangi tuo metu Vokietija su Sovietų Sąjunga turėjo draugingumo sutartį, tai vokiečių saugumo organai (gestapas) tokius pabėgėlius priėmė nedraugiškai. Jie buvo išardyti ir uždaryti į tam skirtus darbo lagerius, iš kurių tik vėliau jiems pasisekė išsivaduoti.

Kaip vokiečiai lietuvius politinius pabėgėlius nuo bolševikų nedraugiškai ir blogai traktavo, įtikinamai rodo 1940 m. birželio 15 d. į Vokietiją pabėgusios Lietuvos Respublikos Prezidento Antano Smetonos ir jo palydovų likimas. Aukštieji vokiečių politikos sluoksniai net svarstė klausimą, ar suteikti Lietuvos Respublikos Prezidentui ir jo palydovams prieglaudos teisę. Po ilgų svarstymų ši teisė jam buvo suteikta. Vokietijoje jis gyveno internutas, ir po kelių mėnesių, vokiečių vyriausybė, nenorėdama pykinti Sovietų Sąjungos, jį paprašė iš Vokietijos išvykti. Tuomet per šveicariją jis nuvyko į Jungtines Amerikos Valstybes, kur jis buvo ne tik draugingai, bet sykiu ir svetingai priimtas. Respublikos Prezidento asmens adjutantas gen. št. plk. lt. St. Žukaitis pasiliko Vokietijoje, ir sau duoną pelnė, dirbdamas juodą darbą skalbykloje. Draug su Respublikos Prezidentu į Vokietiją pabėgęs krašto apsaugos ministeris gen. Musteikis paprastu darbininku dirbo fabrike. Negeresnis likimas buvo ir kitų, tuomet į Vokietiją pabėgusių lietuvių.

Į Vokietiją buvo bėgama ne kaip į draugingą kraštą (1939 m. kovo mėn. vokiečiams okupavus Klaipėdos kraštą, lietuvių santykiai su vokiečiais pasidarė labai įtempti), bet todėl, kad bėgant iš mirties ir kalėjimo, Vokietija tebuvo vienintelis kraštas, į kurį dar buvo galima pabėgti. Kitokio pasirinkimo nebebuvo.

Bolševikų teroriui Lietuvoj didėjant, lietuviai visą pirmosios bolševikų okupacijos metą bandė bėgti į Vokietiją. Tačiau toks pabėgimas buvo labai sunkus, nes nuo 1940 m. rugsėjo mėn. pradėta siena su Vokietija stiprinti, ir juo toliau, juo sienos apsauga buvo didesnė. Daliai bandančių bėgti pasisekė Vokietiją pasiekti, o kita dalis bėgančiųjų buvo suim-

ta, pateko į kalėjimą ir atsidūrė Sibire. Ir bolševikų okupacijos metu pabėgusių į Vokietiją lietuvių laukė ne pyragai. Teko turėti reikalų su gestapų, sėdėti kalėjimuose ir vargti darbo stovyklose. Tačiau bėgantieji nežinojo koks jų likimas laukia Vokietijoje, ir manė, kad jis gali būti kiek švelnesnis už bolševikų kalėjimus ir koncentracijos lagerius.

1941 m. sausio 10 d. Vokietija su Sovietų Sąjunga pasirašė repatriacijos sutartį, pagal kurią abi šalys galėjo pasikeisti savo tautiečiais. Tų pat metų vasario-kovo mėn. iš Lietuvos į Vokietiją repatriavo 49,642 žmonės. Repatrijavusių tarpe, palyginti, nemažai buvo ir lietuvių. Iš Lietuvos į Vokietiją lengvai galėjo repatriuoti ir tie lietuviai, kurie buvo kilę iš Klaipėdos krašto, kurie buvo krikščyti protestantų bažnyčiose ar kurie turėjo bent šio tokio kraujo giminytės ryšį su vokiečiais. Betgi buvo ir tokių lietuvių, kurie vienokiu ar kitokiu būdu susikombinavo reikiamus dokumentus. Lietuviai iš savo tėvynės į Vokietiją repatriavo ne savo laisvu noru, bet verčiami grąsomo teroro. Į tuos, kuriems vienokiu ar kitokiu būdu pasisekė patekti į repatriantų skaičių, likusiųjų buvo žiūrima, kaip į laimingus žmones, pasprukusius iš raudonojo pragaro.

Ir repatriantų Vokietijoje laukė ne giminės ir ne balta duonelė, bet sunkus gyvenimas, kupinas visokių vargų ir rūpesčių. Jiems ilgai, o kai kuriems, jų tarpe daugiausia lietuviams, ir visą laiką teko gyventi stovyklose, būti kilnojamiems iš vienos vietos į kitą, rūšiuojamiems į kategorijas ir, pagaliau, prievarta įmamiems į kariuomenę. Lietuviams repatriantams reikėjo smarkiai spirtis, kad galėtų išvengti primestos Vokietijos pilietybės ir prievarta ėmimo į Wehrmachtą. Vokiečių administracinės įstaigos gerai žinojo, kad į repatriantų skaičių yra patekę ir nemažai lietuvių. Jie buvo išskirti į atskirą kategoriją ir turėjo teisę gyventi tik vadinamajame Altreiche, t. y. tikrosiose Vokietijos žemėse.

1941 m. vasarą bolševikams iš Lietuvos pasitraukus, dalis į Vokietiją pabėgusių ir repatrijavusių vienu ar kitokiu būdu į Lietuvą sugrįžo. Bet gi tokių buvo nedaug. Daugumai jų kelias į Lietuvą vokiečių

gestapo buvo uždarytas, ir jie prieš savo norą turėjo likti Vokietijoje ir ten gyventi vergo gyvenimą.

Draug su vokiečių kariuomene į Lietuvą nemažai grįžo ir tikrųjų vokiečių repatriantų, kurie vokiečių ciwilverwaltunge ir kitose vokiečių karinėse ir civilinėse valdžios įstaigose užėmė gana aukštas vietas, ir savo darbais smarkiai kenkė lietuvių tautos interesams. Jie, kaip įmanydami, pataikavo vokiečių okupacinei valdžiai, ir daugeliu atžvilgiu buvo žiauresni už pačius Reicho vokiečius. Tokiu savo elgesiu vokiečiai repatriantai vokiečių okupacijos metu lietuvių tautoje apie save paliko blogą atminimą. Tačiau to mes negalime pasakyti apie lietuvių, kuriuos bolševikų teroras privertė iš savo tėvynės repatriuoti. Mes turime daug pavyzdžių, kurie rodo, kaip ryžtingai ir energingai repatrijavusieji lietuviai gynė prieš vokiečius savo teises, kurių jokie grąšinimai neprivertė imti vokiečių pilietybės. Lietuviai į Vokietiją repatrijavusių tarpe mes randame ir tokių, kurie vokiečių buvo sugrūsti į koncentracijos stovyklas. Vieni iš jų ten žuvo, kiti išėjo į laisvę.

Vokiečiai sumobilizavę savo vyrus ir net jaunesnes moteris į kariuomenę, Vokietijos karo pramonės fabrikams ir žemės ūkiui darbininkus prievarta ėmė iš okupuotų kraštų. Lietuvoje iš pradžių vokiečiai savo karo pramonei ir žemės ūkiui bandė verbuoti savanorius darbininkus. Tam tikslui buvo varoma gana didelė propaganda per spau-

dą, radiją ir atsišaukimais bei plakatais, iškabintais gatvėse, stotyse, įstaigose ir kitose viešose vietose. Lietuviai darbininkai daugiausia buvo verbuojami į Saksonijos karo pramonės fabrikus. Saksonijos vardas lietuvių pravaržiojamas saksafonija, Lietuvoje tapo populiarius. Tačiau lietuviai darbininkai į Vokietiją savanoriais nevažiavo, nors jiems ir buvo žadama įvairių gėrybių. Taip buvo daugiausia dėl to, kad lietuviai bijojo vokiečių žiaurumo, kurio pakankamai matė Lietuvoje, ir Vokietijoje grėsiančio bado, apie kurį visų buvo plačiai kalbama. O toms kalboms pagrindą davė vokiečių didelis maisto produktų Lietuvoje grobimas ir į Vokietiją gabnimasis. Pagaliau, vienas kitas lengvabūdis užsirašęs savanoriu į Vokietiją darbams, ir iš ten vėliau pasprukęs, pasakodavo apie vokiečių prižiūrėtojų žiaurumus, sunkų darbininkų darbą ir gyvenimą uždaruose lageriuose, ir labai mažas maisto normas. Negalėdami iš tų normų išgyventi, tuoj prašydavo savo giminių siūsti maisto.

(Bus daugiau)

DIE DESIGNERS / DIE MAKERS

Augat Altair is a leading designer and manufacturer of Electrical Components for the internal Automotive industry. We enjoy and are proud of our reputation for quality and innovation. We need both Die Designers and Die Makers, experienced in high speed progressive die (over 1000 SPM), engineering and/or manufacturing. Our opportunities are in the excellent compensation, fringe benefits and a generous relocation package.

To explore our exciting growth opportunities, please send your resume in strict confidence to: TOM FREDERICKS, DIRECTOR OF H/R

AUGAT ALTAIR

50102 R. SCHMIDT BLVD.
MT. CLEMENS, MICH. 48045

TAUPA

VIENINTELIS LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVAS
OHIO VALSTIJOJE.

18022 Neff Road, Cleveland, Ohio 44119

BUSTINĖ: Dievo Motinos parapijos patalpose.

SKYRIAI: adv. A. Širvaičio įstaigos patalpose,
(Lietuvių Namai) ir šv. Jurgio parapijoje.

Tel.: 692-3253, 531-8687, 442-9091.

P A T A R N A V I M A I

METINIS

MOKAME:

KURSAI PRIEUAUGLIS
Galioja nuo birž. 1, 1985

TAUPYMO CERTIFIKATAI:
(\$3,000 ar daugiau)

12 mėn.

9.25%

9.58%

6 mėn.

8.75%

9.04%

SUPER-SHARE

(\$2,000 ar daugiau)

8.0%

8.3%

Reg. indėliai

6.0%

6.14%

(\$100 ar daugiau)

SKOLINIAME: Automobiliams, namų pagerinimui, asmeninės paskolos.

NUOŠIMČIAI MAŽESNI, SĄLYGOS GERESNĖS.

Smulkesnės informacijos teikiamos TAUPOS raštinėje.

TAUPOS DARBO VALANDOS

Treč. ir šeštadieniais nuo 10 iki 1 val. p. p.

adv. A. Širvaičio įstaigos patalpose.

Sekmadieniai nuo 11 iki 1 val. p. p.

Dievo Motinos ir šv. Jurgio parapijoje.

Taupykite ir skolinkitės tikrai T A U P O J E

Visos santaupos apdraustos su National Deposit
Guarantee Corporation.

SKAUČIŲ SESERIJS DVASIOS VADO VIEŠNAGĖ CLEVELANDE

Naujoji Skaučių Sesių vadovė, pradėjusi savo kaden-ciją šių metų pradžioje, su di-deliu rūpestingumu formavo vadovybės sąstatą. Sesių dvasios vadovė buvo pakviestas, ir maloniai sutiko būti, Wa-shingtono gyvenantis tėv. dr. Tomas Ziūraitis, O.P. Mūsų naujai paskirtam vyskupui Pauliui Baltakiui ji toms pa-reigoms patvirtinus, naujasis dvasios vadovė, pajutęs naujų pareigų svarbą, nutarė sueiti į artimesnį kontaktą su Vyriaus-ia Skautininke Stefa Gedgau-diene ir jos talkininkėmis Cle-velande. Gegužės 11-18 d.d. tėv. Ziūraitis svečiavosi Sv. Jurgio parapijoje, kur buvo nuoširdžiai ir maloniai globo-jamas parapijos klebono kun. Juozo Bacevičiaus. Garbusis svečias, laikinai atitrūkęs nuo savo tiesioginių pareigų domi-ninkonų vienuolyne ir Penta-gono kapeliono darbų, su vie-nuolyno viršininko leidimu ir pritarimu, savo dienotvarkę

taip sutvarkė, kad galėtų gali-mai daugiau laiko praleisti su Clevelando skautėmis ir jų va-dovėmis.

Šeštadienio vakare, gegužės 11 d., tėv. Ziūraitis dalyvavo LB Kultūros Premijų šventėje, išnaudodamas savo buvimą Clevelande susitikti su laurea-tais ir pabendrauti su Cleve-lando lietuviais. Sekmadienį buvo švenčiama Motinos Die-na. Sv. Jurgio parapijoje at-našaudamas šv. Mišias, tėv. Ziūraitis pasakė turiningą, giliai išmąstytą ir įdomų pa-mokslą, pabrėždamas motinos asmenį kaip visokiariopos kū-rybos šaltinį, 'brangiausią kū-rybos perlą'. Po pamaldų įvy-kusio minėjimo metu Algirdas Kasulaitis pagerbė motinas savo gilia kalba, iškeldamas motinos pašaukimo amžina-sias vertybes, o garbusis sve-čias buvo sutiktas su karštais plojimais.

Pirmadienį tėv. Ziūraitis dalyvavo Neringos Tn. skau-čių savaitinėje sueigoje, kurio-je nagrinėjo skautiško įžodžio reikšmę. Įžodis nėra priesai-ka, bet savanoriškas garbės žo-dis, įrašytas širdy ir perkeltas į gyvenimą. Antradienio vaka-re turėjo progą ilgiau ir išsa-miau padiskutuoti visuomeni-nius ir skautiškos veiklos klau-simus su Vyr. Skautininke.

Trečiadienį, gegužės 15 d., Clevelando Skautininkių D-vės draugininkės Ingridos Ci-vinskienės bute, susirinkus gausiam skautininkių būriui, malonus svečias turėjo pro-gos asmeniškai susipažinti su Clevelando skautininkėmis, atstovaujančiomis visas skau-čių vadovių gentkates. Tai buvo turininga ir įdomi suei-ga, kurios metu tėv. Ziūraitis giliai apžvelgė skautybės idea-lų esmę teoretiškai ir gyven-i-miškai, savo minčių turinį per-keldamas į gyvenimo realybę - kaip skaučių religinės pro-gramos pritaikymą šių dienų jaunimui.

Pakankamai laiko buvo skir-ta klausimams, diskusijoms ir pasiūlymams. Teko pastebėti, kad tėv. Ziūraitis, trumpai nupasakojęs savo skautavimo istoriją - į skautus įstojęs 1928 metais Raseinių gimnazijoje, su dideliu dėmesiu klausėsi vadovių, dirbančių su jauni-mu, pageidavimų bei sugesti-jų. Sueiga buvo tokia jauki, kad sesės ilgai nenorėjo skirsty-tis, išnaudodamos progą asme-niškai pasikalbėti su naujuoju dvasios vadovu.

Svečio viešnagai baigiantis buvo nepaprastai malonu tu-rėti progą asmeniškai plačiau pasikalbėti apie kelionės tikslą ir patirti nuomonę apie susiti-kimo su skautėmis išpūdžius. Tėv. Ziūraitis pabrėžė, kad Se-serijos skautiškos veiklos apta-rimas buvo jo atvykimo pagrindinis tikslas, drauge su-derinant patogų laiką su pre-mijų švente ir senų bičiulių lankymu, atliekamu nuo pasi-tarimų metu. Būdamas domi-ninkonų vienuolijos narys ir turėdamas paklusti savo tiesio-ginei dvasinei vadovybei, tėv.

Superior Savings

ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki

\$ 100,000.00

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
 - rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
 - namų remontams,
 - kvalifikuotų studentų mokslui
- Smulkesnių informacijų dėl taupomųjų indėlių ir paskolų sąlygų teiraukitės

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9:00 iki 4:00, penktadieniais 9:00 iki 6:00; šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

APDRAUDOS rei-
kalais geriausius patarna-
vimus gausite kreipdamie-
si į **OBELENIŲ** apdraudos
įstaigą — 6181 Mayfield
Road, Suite 203, Mayfield
Hts., Ohio 44124. Skambinti
ZENONUI arba **SAULIUI**
(216) 442-6810.

• **PATRIA** prekybos na-
muose, 794 E. 185 Street,
Clevelande, yra didelis pa-
sirinkimas vietinių ir im-
portuotų maisto produktų,
įvairių skanumynų, lietuviš-
kos juodos duonos, o dova-nų skyriuje yra gintaro,
plokštelių, audinių, knygų ir
lietuviškų sveikinimo korte-
lių. Prašome atsilankyti. Te-
lefonas 531-6720.

• **PERKANT IR PAR-
DUODANT NAMUS prašo-
me kreiptis į ČIPKUS
REALTY, 31715 Vine St.,
Willowick, Ohio 44094. Tel.
943-0910.**

HELP WANTED

Needed female experience
sewer for slipcover work-
room. Eastern Slipcover
Co. Call: 486-2310; 8:00 —
4:30 Monday-Friday.

(22-25)

ENGINEERING

CAM SPECIALIST

We seek an individual with extensive
knowledge programming CNC equip-
ment, using a McAuto Cad or any
form of off-line programming sys-
tem. As a leader in the custom mold-
ing and mold making industry we
offer a competitive salary and benefit
package along with outstanding work-
ing conditions. We are located 25
miles west of Milwaukee in the heart
of lake country. If you are interested
in an excellent career opportunity,
please submit a resume outlining your
experience and salary requirements to:

DICKTEN & MASCH MFG. CO.
ATTN: TOOLING MANAGER
BOX 112
NASHOTAH, WISC. 53058
OR CALL 414-367-5200
equal opportunity employer m/f

(22-23)

Ziūraitis pareiškė, kad jo vie-nuolyno viršininkas, pats ilga-metis amerikiečių skautų
sajungos narys, esąs labai pa-
tenkintas tėv. Ziūraičio nau-
jomis dvasios vado pareigomis
Lietuvių Skaučių Sesių parapijoje ir
net - rimtai ar juokais - pasiū-
lęs paskolinti uniformą reika-
lui esant.

Salia tiesioginių pareigų vie-
nuolyne ir Pentagone, tėv. dr.
Tomo Ziūraičio, O.P. veikla
apima misijas, rekolekcijas ir
mokslinį darbą lietuvių visuo-
menėje. Ir jo kelionė į Cleve-
landą yra klasifikuojama kaip
dvasios patarėjo uždavinio
vykdymas. Sesių parapijoje
jo dvasios vado asmenyje ti-
kisi rasianti konkretų ir prak-
tišką dvasios reikalą Sesių parapijoje
patareją skautiškiems meto-
dams, įžodžio dvasioje atlikti
Dievo tarnybos pareigas lietu-
viškos skautybės šviesoje.

Aurelija Balašaitienė

CLEVELANDO PARENGIMAI

• **BIRŽELIO 2 D.** Šv. Kazi-
miro lituanistinės mokyklos
mokslo metų baigimas.

• **BIRŽELIO 16 D.**, sekma-
dienį 1:30 val. p. p. Birželio
minėjimas Old Stone Church
Public Square. Ruošia A. L.
Taryba, Estų Taryba ir Latvių
Sąjunga.

• **BIRŽELIO 16 D.** Onos
Mikulskienės kanklių muzikos
studijos 20 metų veiklos su-
kakties mokinių rečitalis.

NOTARY PUBLIC

JUOZAS MIKONIS — Realtor
savininkas

EAST SHORE REALTY

866 East 185 Street, Cleveland, Ohio
Telef. office 481-6900, res. 531-2190

Mums reikia namų Cuyahoga, Lake ir Geauga
apskirtyse, ypač East 185 gt. — Neff Road.
Norintieji pirkti ar parduoti prašome kreip-
tis į mano įstaigą.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio
valandoje. Didelė aikštė automobi-
liams pastatyti.

• šv. Kazimiero lit. mokyklos abiturientams birželio 1, šeštadienį, 6 val. vak. ruošiamos vaisės ir šokiai. Maloniai kviečiami aukštesniosios mokyklos mokiniai, mokytojai, tėveliai ir svečiai.

Birželio 2, sekmadienį, abiturientai organizuoti dalyvauja 10 val. pamaldose. Po pamaldų Dievo Motinos parapijos auditorijoje iškilmingas baigimo aktas į kurį kviečiama ir Clevelando lietuvių visuomenė.

• Kun. Gedimino Kijausko, S. J., Dievo Motinos parapijos klebono, kunigystės šventimų 25-toji sukaktis bus paminėta birželio 23 d., sekmadienį, 10 val. ryto šv. Mišios. 11 val. ryto programa Dievo Motinos parapijos auditorijoje ir vaisės svetainėje. Įėjimas ir vaisės visiems nemokamai. Rengia lietuvių organizacijų komitetas.

• Clevelando Lietuvių Pensininkų Klubo valdybos nutarimu siunčiu Dirvos 70 metų jubiliejaus vajui klubo dovaną. Ta pačia proga malonėkite priimti mūsų nuoširdžiausius sveikinimus ir linkėjimus garbingos 70 metų sukakties proga. Tautinės minties dvasioje Dirva tegu toliau ilgus metus tarnauja lietuviškos samonės palaikyme, tarnaudama bendriems lietuviškos visuomenės interesams. Jos redaktorių, bendradarbių ir darbuotojų sveikiname linkėdami ištvermės ir jėgų toliau savo darbą sėkmingai tęsti. Marcelinas Žitkus, išdininkas.

Nuoširdžiai dėkojame už auką 50 dol. ir linkėjimus.

Kotecki Monuments, Inc.
gamina kapams paminklus.
Skambinti tel.: 585-4694,
Lilė Čaplickienė.

CLEVELANDIEČIŲ AUKOS AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBAI

1985 m. Vasario 16-osios
proga aukojo:

Po \$100.00 — J. Krištolaitis, A. B. Pautieniai.

Po 50.00 — A. Balas, dr. Vl. Bložė, K. Martienė, Č. Šatkas.

\$33.00 — Tėvai Jėzuitai.

Po \$30.00 — A. Pulavičius, dr. J. I. Stankaičiai.

Po \$25.00 — L. Banis, A. Bielskus, E. Čigienė, V. J. Janušiai, dr. E. Juodėnas,

• Onos Mikulskienės Kanlių muzikos studijos 20 metų veiklos sukaktis ir XII mokinių recitalis įvyks š. m. birželio 16 d. 5 val. p. p. Lietuvių Namų didžiojoje salėje. Dalį meninės programos atliks alumnų orkestras drauge su svečiais solistais: sopranas Irena Grigaliūnaitė ir sekminių ragelis — Jonas Muliolis. Po programos pabendravimas prie kavutės. Rengimo komitetas ir studijos mokinių tėveliai maloniai kviečia visus atsilankyti.

HOUSES FOR SALE

Brick ranch

Sunset Dr. off Chardon Rd., R. H. Executive home. Exceptional rec-room with kitchen. Lovely yard. Beautiful cul-de-sac Street.

Willoughby Hills

Lovely one acre 160x287 one acre building lot. Wooded, partially cleared. Lovely cul-de-sac Street. 29,500.

Ask for

**Lily or Anton Matic
CAMEO REALTY**

261-3900

Matic Res.

531-6787

(21-22)

P A D Ė K A

Po operacijos dar nepajėgdama visiems asmeniškai atsakyti, šiuo žodžiu laikraštyje nuoširdžiai dėkoju giminačiams, ypatingai savo seseriai Aldonai, visiems artimiesiems ir pažįstamiems už lankymą ligoninėje ir namuose, už gėlių puokštes, už sveikatos linkėjimus, atvirukus ir laiškus, atkeliavusius iš arti ir toli.

Ačiū už nuoširdų prisiminimą ir dvasinį stiprinimą.

Katryna Martuvienė

A. J. Kasulaitis, F. J. Klimaičiai, K. A. Laikūnai, A. Mackuvienė, G. Natkevičienė, Z. Obelenis, dr. V. Stankus, M. J. Švarcai, B. Tarutienė, V. T. Urbaičiai, M. V. Valiai, O. P. Žilinskai, X. Y.

Po \$20.00 — V. L. Apiniai, A. Balašaitienė, E. R. Bridžiai, V. Čepukaitis, J. G. Čyvai, Z. Dautartas M. T. Dulebai, S. V. Gedgaudai, V. O. Jokūbaičiai, A. A. Jonaičiai, A. Juozaitis, J. A. Kazėnai, P. J. Kljoriai, A. E. Lūžai, H. Macijauskas, B. E. Nainiai, J. Petkevičienė, I. Stankus, J. Stempūzis, A. dr. D. Tamulioniai, P. Tamulionis, M. Žitkus.

\$17.00 — Vl. Dautas.

Po \$15.00 — P. Gaižauskas, S. Ignatavičius, S. Lukoševičius, D. Mikoliūnienė, K. J. Snieckai, S. H. Stasai, A. Šenbergienė, R. A. Žorskai.

Po \$13.00 — J. Skavičius, J. Virbalis.

\$12.50 — E. J. Stepai.

Po \$10.00 — A. Ambrazienė, R. V. Aukštuoliai, kun. J. Bacevičius, J. Balbatas, M. Balys, O. P. Bannioniai, B. Bernotas, E. Bliumentalis, M. Blynas, S. J. Butrimai, P. Chalko, V. Civinskas, drs. R. D. Degėšiai Z. Dučmanas, A. V. Giedraičiai, kun. A. Goldikovskis, S. H. Idzeliai, J. A. Jankai, F. J. Jasinevičiai, A. Juodikis, J. I. Juodišiai, F. Jurās, J. Kaklauskas, A. Karkliūs, B. Karklius, dr. V. Karoblis, V. S. Knistautai, P. Kudukis, V. Langienė, S. Lančiauskienė, J. Lazoraitis, S. M. Lucas R. Minkūnas, V. A. Miškiniai,

Agnė ir Antanas Jonaičiai praeitą savaitę Clevelande gaušiamame draugų ir pažįstamų būry atšventė savo vedybinio gyvenimo 25 metų sukaktį. Sukaktuvininkai aktyviai dalyvavo visuomeniniame gyvenime. A. Jonaitis yra Ramovės centro valdybos pirmininkas ir ALT S-gos Clevelando skyriaus pirmininkas.

J. Velykio nuotr.

L. Montvilaitė-Tabbert, L. L. Nagevičiai, M. J. Narušai, J. J. Naujokaičiai, J. Naujokaitis, F. Navickas, P. Neimanas, K. O. Palubinskiai, A. R. Petrauskiai, E. Prancėvičius, A. Puškorūtė, A. Rastauskas, S. V. Ručkauskai, B. Smetonienė, V. Snieckus, A. Spirikaitis, A. Steponavičius, A. Styra, A. O. Vasiai, P. Vencius, I. Verbyla, M. O. Vinclovai, P. Zigmantas, A. Žakys J. Žygas.

Po \$7.00 — M. Barniškaitė, I. Jonaitienė.

Po \$5.00 — V. Akelaitis, M. Aukštuolis, Vl. Bačiulis, A. K. Balšytis, J. Barniškis, V. Bartuška, A. V. Benokraičiai, K. Civinskas, J. Dumbrys, J. Dunduras, B.

S. Garlauskai, O. Jarašūnienė, E. Josienė, L. Jokūbaitis, A. A. Kavaliūnai, O. V. Kavaliūnai, dr. M. E. Lančiauskai, I. Laurinaitienė, Vl. Matulionis, dr. F. Mickevičius, J. Minkūnienė, L. Nagevičius, K. Petkūnienė, G. V. Plečkaičiai, J. Rastenis, E. J. Saikai, S. Sankalaitė, M. Strimaitienė, J. A. Šiaučūnai, K. Širvinskas L. K. Tamošiūnas, R. H. Tatarūnai, K. Tijūnėlis, M. Traičiauskaitė, J. Velykis, U. Verbylaitė, R. Vodopalas, V. Žitkus, O. Žygienė.

Po \$3.00 — J. Jakštas, L. Jucaitienė, I. Plechavičienė, J. K. Šlapeliai.

\$2.50 — P. Šukis.

Po \$2.00 — A. A. Balys, O. Mikulskienė, J. Milikas, Jr., F. Motiejūnas.

\$1.00 — J. P. Misevičius.

Dėkojame visiems aukotojams Lietuvos laisvimo reikalams.

**ALT Clevelando
Skyriaus Valdyba**

JANITORIAL MAINTENANCE

Cleaning offices, parttime, evenings, transportation necessary. \$3.65-3.85 per hour. Approx. 4 hours per night (5-6 nights). West side.

For information call
751-4081

HELP WANTED

Housekeeper. Salary, plus room and board, middle age woman, to live in. Call: 268-1236. (22-25)

DRIVE BY AND CALL

17603 East Park Drive, North of Lake Shore. Minutes from the lake. 4 bedrooms, 2 door style colonial. Living room with burning fire place Huge dining room and kitchen. Close to churches and shopping. Lower 60,000.

LOCATION REALTY

531-8788

960 East 185 Street

Mirga Bankaitytė yra pakviesta dalyvauti Clevelande ruošiamame "Visų tautybių festivalyje" (All Nations Festival) birželio 10-16 d. Lakeside Ave. (tarp 6-tos ir Ontario gatvių). Mirga kankliuos birželio 13 d. per pietus šiaurinėje aikštės pusėje "Arabica Cafe", o birželio 14 d. 8:30 val. vak. pietų pusės scenoje įvyks Grandinėls pasirodymas. Visi kviečiami atsilankyti. T. Gasparik nuotr.

DIRVA

• Lituanistikos tyrimo ir studijų centras šiuo metu renka knygas, periodiką bei kitą lituanistinę medžiagą. Ta medžiaga naudosis Pedagoginio lituanistikos instituto studentai, lietuvių organizacijos ir visuomenė bei svetimtaučiai mokslininkai. LTSC prašo visus lietuvius prisidėti prie šio būtino lietuvių mokslinių, literatūrinių ir meninių turtų išsaugojimo darbo. LTSC darbuotojai mielai atvyks į knygų aukotojų namus, jei taip aukotojams lengviau. Aukos irgi nurašomos nuo valdžios mokesčių. LTSC pateiks užpildytą

mokesčių formą. LTSC, 5620 South Claremont, Chicago, Ill. 60626. Telefonas (312) 434-4545.

• **Petras ir Danguolė Gri-ganavičiai**, gyv. Downers Grove, Ill., atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 83 dol. Ačiū.

• **Regina Brazaitienė**, gyv. Clevelande, siųsdama auką Dirvai vajaus proga, rašo: "Širdingai sveikinu jus ir džiaugiuosi Dirvos 70 metų sukaktuvėmis. Prašau priimti mano mažą auką. Mano brangus tėvelis Vincas Greičius tūlą laiką

(prieš daug metų) buvo Dirvos redaktoriaus asistentu. Linkiu ilgai gyvuoti. Valio Dirva!"

Ačiū už auką ir linkėjimus.

LIETUVIŠKOJO ŽODŽIO ŠVENTĖ

Š. m. kovo 30 d. Kr. Donelaičio lituanistinėse mokyklose Chicagoje įvyko II-ji lietuviškojo žodžio šventė. Jau vienuoliktą kartą, kaip mokyklų laikraštėlis "Pirmieji žingsniai" skelbia visiems aukštesniosios ir vyresniems pradžios mokyklos mokiniams konkursą. Mokiniai rašo rašinius, kuria eilėraščius ir piešia piešinius, o paskui vertinimo komisijos, sudarytos iš mokytojų, atrenka geriausius ir premijuoja. Premijos iškilmingai įteikiamos lietuviškojo žodžio šventėje.

Šventę pradėjome Amerikos ir Lietuvos himnais, o po to mokyklų dir. J. Širka savo sveikinime mums kalbėjo, kad lietuvių kalba turi žydėti kiekvieno mūsų širdyse, kaip pavasarį žydi gėlės. Vėliau į sceną pakviesta "Pirmųjų žingsnių" redaktorė, konkursų organizatorė mokytoja D. Bindokienė. Ji vadovavo premijų įteikimui. D. Bindokienė pirmiausia padėkojo laikraščio bendradarbiams, įvairių klasių mokiniams, kurie ir be konkurso, ir be premijų parūpina medžiagos laikraščio, kuris išeina keturis kartus per metus (po 32 psl. kiekvienas).

Padėkota P. Bindokui, V. Brazaitytei R. Polikaitytei, S. Puodžiūnui, D. Penčylaitėi, L. Viržintaitei, A. Didžbaliui ir V. Macėnaitei. Šiais metais konkurso vertinimo komisijas sudarė (aukštesniosios mokyklos): dir. J. Širka, mokytojos D. Bilaišytė ir R. Kučienė; pradžios — dir. J. Širka, mokytojos R. Musonytė ir A. Brazaitienė.

Konkurso dalyvių buvo gerokai virš 100, o premijų paskirta apie 60. Visiems buvo įteiktos lietuviškos knygos ir kuklios piniginės

Dabius Gilvydis, skaito savo premijuotą eilėraščių. J. Tamulaičio nuotr.

Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti vajus

Atsiliepdami į Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti atsišaukimą, sukelti Dirvai paremti 70,000 dol., aukojo šie asmenys:

(Pradžią Dirvoje Nr. 13)

John Kancevičius (jau anksčiau davęs 500 dol.), Lawrence, Mass.	1,000.00
Jonas ir Bronė Palukaičiai, Harbert, Mi.	50.00
Rytas ir Aušra Babickai, Richmond Hts., Ohio	100.00
Angelė Kukučionis, Tinley Park, Ill.	20.00
Ona ir Mykolas Naumanai, Cleveland Ohio	15.00
B. V. Siliūnai, Chicago, Ill.	30.00
Stanley Berkiel, Antioch, Ill.	20.00
Antanas ir Elena Musteikiai (anksčiau jau yra davę 20 dol.), Detroit, Mich.	20.00
Algirdas Gustaitis, Los Angeles, Calif.	20.00
Juozas ir Suzana Galiniai, Lemont, Ill.	20.00
Helen V. Kulber, Brooklyn, N. Y.	15.00
Kazys Balčiūnas, Lemont, Ill.	20.00
Edmundas ir Liuda Trečiokai, Riviera Beach, Fla.	30.00
Grasile Meilus, Chicago, Ill.	10.00
Antanas Dagilis, Westland, Mich.	30.00
Simas Velbassis, St. Petersburg, Fla.	15.00
Emilija Noakienė, Flushing, N. Y.	50.00
Henrikas ir Genovaitė Bitėnai, Elizabeth, N. J.	20.00
Juozas Jackūnas, Peterson, N. J.	10.00
Prel. Jonas Balkūnas, St. Petersburg, Fl.	25.00
Dr. Br. J. P. Apshaga, Charlestown, R. I.	50.00
Kazys ir Meta Linkai, Miami Beach, Fl.	10.00
Kan. V. Zakarauskas, Chicago, Ill.	20.00
Jadvyga Juodviršienė, Montreal, Que.	30.00
Jonas Kavaliūnas, Chicago, Ill.	5.00
Izabelė Jonaitienė, Euclid, Ohio	20.00
Regina Brazaitienė, Cleveland, Ohio	25.00
Lietuvių Pensininkų Klubas, Cleveland Ohio	50.00

(Bus daugiau)

PADĖKA

A. + A. VACLOVAS KASAKAITIS.

Mūsų mylimas tėvas, brolis, uošvis ir senelis mirė balandžio 1 d. sulaukęs 86 metų amžiaus.

Nuoširdžiai dėkojame parapijos klebonui Gediminui Kijauskui atnašavusiam už velionį Šv. Mišias ir sukalbėjusiam maldas laidotuvių koplyčioje.

Širdinga padėka p. J. Žilioniui, tarusiam jautrų žodį prie velionio karsto, o taip pat Ramovėnui taip gražiai jį prisiminusiam.

Dėkojame karsto nešėjams ir visiems, kurie apsilankė koplyčioje, bažnyčioje, palydėjo amžinon poilsio vieton.

Dėkojame už Šv. Mišias, gražias gėles ir pareikštas užuojautas asmeniškai, spaudoje bei laiškais.

Nuoširdus ačiū laidotuvių direktoriui Wm. Jakubui už malonų ir rūpestingą patarnavimą.

Nuliūdę **DUKTĖ, BROLIS,
ŽENTAS IR ANŪKAI**

A. A.

BIRUTEI

VOKIETAITYTEI-IWOJLOWIENEI

mirus, jos sesutę **GRAŽINĄ** ir brolius **AL-**

GIRDĄ ir **KĘSTUTĮ** nuoširdžiai užjaučiu jų

giliame skausme.

Galina Leonienė

Buvusiam Lietuvos Kariuomenės Vadui

GENEROLUI STASIUI RAŠTIKIUI

mirus, Jo žmonai **ELENAI MARIJAI**, dukroms, giminėms ir artimiesiems gilią užuojautą reiškiame

**L. K. V. Sąjungos Ramovės
Detroito Skyrius**

dovanos, kurias parūpino mokyklų Tėvų komitetas ir pora mecenatų: T. Norkienė ir A. ir Z. Juškevičiai. Laimėtojus pasveikino ir Rašytojų draugijos pirm. Anatolijus Kairys, kuris kartu su rašyt. Birute Pūkelevičiūtė, dalyvavo mūsų šventėje.

Po premijų įteikimo visi šventės dalyviai sudainavo kelis posmelius "Lietuva Brangi" ir buvo ekrane skaidrėmis parodyti Lietuvos vaizdai. Tai buvo įvadas į Lietuvos vaizdų albumų premijų įteikimą penktosios kl. mokiniams. Kasmet jie Lietuvos geografijos pamokoms ruošia Lietuvos vaizdų albumus, juos gražiai išpuošia ir sutvarko. Už tą sunkų darbą gauna ne tik penketukus, bet ir premijas už geriausius albumus.

Šiais metais premijuoti 6; I vieta: S. Juškaitis, M. Polikaitis ir T. Kirvaitis, II — R. Putriūtė, III — L. Jurcytė ir E. Tuskenytė. Premijų įteikimui vadovavo Lietuvos geografijos mokytojas L. Juozapavičius.

Mūsų lietuviškojo žodžio šventėje be dainų ir tautinių šokių dar pasirodė 6 premijų laimėtojai su savo

kūryba — rašiniiais ir eilėrašciais. Eilėraščius skaitė: J. Variakojis (VIII kl.), G. Gilvydytė (VI kl.), L. Gražulytė (VI sk.) ir D. Gilvydis (V sk.), rašinius skaitė — Z. Dubauskaitė (IV sk.) ir V. Vėžytė (VII kl.). Programai besibaigiant, laimėtojus ir nelaimėjusius, bet konkurse dalyvavusius, mokinius sveikino Tėvų komiteto pirm. J. Variakojis. Šventė baigta mokyklų daina "Su mokslu į rytojų". Programai vadovavo aštuntosios kl. mokinės R. Polikaitytė ir D. Penčylaitė.

**Vida Brazaitytė,
VIII kl. mokinė**

REGISTERED NURSES

Cumberland, A Browns Schools Hospital, is a new privately owned 84-bed facility located in the sunbelt of Virginia, in rural New Kent county, approximately halfway between Richmond and Williamsburg. Our unique patient population offers challenging nursing positions for those professionals interested in Pediatrics, Psychiatric, or rehabilitation nursing. Innovative programming is an integral part of treatment for children and adolescents with concomitant medical and psychiatric diagnosis, including the head-injured patient. Cumberland offers an attractive salary and benefit package including medical, dental, life, long and short term disability as well as other benefit options. Interview expenses are paid by the Hospital and relocation assistance is available for qualified employees.

Interested applicants should respond to: Kathy Doeschot, Director of Clinical Services, PO Box 150 New Kent, VA 23124

Toll-Free 1-800-368-3472.